

Naujienu Antroji Dalis

NR. 415

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

VYTAUTAS GAIGALAS

Prancūzų epas

Kalbant apie prancūzų epą, pravartu bent labai trumpai stabtelėti ties Karoliu Didžiuoju ir to laiko feodalinę santvarką. Tai mums padės geriau suprasti epo atsiradimą ir jo vystymąsi. Iš visų viduramžio valdovų bene garsiausias bus Karolis Didysis (768-814), Pepino Trumpojo sūnus. Jis tęsė savo tėvo pradėtą kovą prieš lombardus, musulmonus ir pagoniškas vokiečių gentis. Šis didysis užkariautojas išplėtė savo imperiją, nugalėdamas saksus, lombardus, dalį šiaurinės Ispanijos, ir įvedė joje tvarką ir saugumą.

Maždaug 30 metų po Karolio D. mirties, Karolingų imperija, kuri atrodė tokia galinga, pradėjo irti: ji buvo per daug plati ir joje gyveno daug skirtingų tautybių. Nauji atėjūnai, vengrai ir normanai pradėjo plėsti vidurio ir vakarinę Europą. Nematydami stiprios rankos, kuri galėtų apginti juos nuo užpuolikų, didesnieji pradėjo statyti tvirtas pilies, o silpnieji pasidavė jų globai. Tokiu būdu susikūrė feodalinė santvarka, kuri Europoje tęsėsi nuo IX iki XIII šimtmečio.

Feodalinė bendruomenė jau gana anksti turėjo literatūrą, savo poetas ir dainas, kurias vadinamos žygio dainos (chansons de geste). Jų kilmė yra gana įvairiai aiškinama. Šiandien jau yra bendrai priimta, kad tos dainos yra kilusios XI šimtmečio iš pačių žmonių žingeidumo. Minioms, kurios lankė įvairias šventoves, vienuolynus ar poilsio vietas, vienuoliai pasakojo apie didikus, kurių kapai buvo bažnyčių ar vienuolynų rūsiuose, apie karus ir kovas, apie Karolio Didžiojo žygdarbius kovose su Ispanijos saracėnais, rodė maldininkams relikvijas ir pasakojo jiems savo vienuolyno ar bažnyčios įsteigimo istoriją. Taigi iš vienos pusės smalsi, ištroškusi emocijų ir lengvatikė publika, iš kitos pusės pasakojimai su istoriniu pagrindu ir davė pradžią žygio dainoms. Tie pasakojimai domino poetų vaizduotę. Sueiliavę jie parodojo savo kūrinius žonglieriams; šie vaikščiojantieji dainininkai dainuodavo šias žygio dainas šventėse ar kitiuose žmonių sambūriuose, palydėdami jas instrumentu. Tų dainų dėka šios poemos pasklido po visus kraštus ir laimėjo Prancūzijai pirmąją vietą visoje XI š. Europos literatūroje.

Rolando Giesmė

Viena iš gražiausių ir popu-

liariausių ano meto žygio dainų yra Rolando Giesmė (Chanson de Roland). Tad prie jos ir sustosime kiek ilgiau. Jos ilgis Oksfordo versijoje yra 4002 eilutės. Savo amžiumi ji yra seniausia epinė poema prancūzų literatūroje. Vargu kas begalėtų tiksliai nustatyti jos datą, o dar sunkiau jos autorių. Ši poema yra sukurta tarp 1090 ir 1130 metų. Apie jos autorių yra sunku ką nors tikro pasakyti. Jis mini save paskutinėje poemos eilutėje: "Čia baigiasi Turoldo pasakojimas". Ar Turoldas yra tikrasis šios poemos autorius, ar tik jos perrašytojas, ar gal tik tas, kuris, ją iš oralinės tradicijos paimęs, davė jai pastovią ir pasiliekančią formą — apie tai nieko tikro negalima pasakyti.

Istorinis elementas, kuris davė pradžią Rolando giesmei, yra gana nežymus. Karolis D., 778 m. pabaigęs savo žygius Ispanijoje prieš saracėnus, grįžo su savo armija namo. Jam bežygiuojant per Pirenėjų kalnus, baskai užpuolė ir išžudė jo ariergardą. Toj kovoju žuvo ir tūlas grafas Hrolandus. Šis įvykis išliko žmonių atmintyse. Legenda kūrėsi,ėjo iš burnos į burną, kol pagaliau po trijų šimtmečių nuo minėto įvykio atsirado genialus poetas, kuris tą legendą suformavo į nemirtingos vertės kūrinį. Baskus jis pakeitė saracėnais, Karolis D., kuris tada turėjo 36 m., jo poemoje yra baltabarzdžio senelis 200 m. senumo, o Rolandas — kankinys, kuris savo didybe prilygsta Karoliui Didžiajam. Ganelonui atiteko išdaviko rolė, nes juk tokia nelaimė būtų sunkiai suprantama be išdaviko.

Gana trumpais bruožais Rolando giesmės siužetas yra šis. Karolis Didysis jau 7 metai veda Ispanijoje kovą prieš musulmonus. Liko neužkariauta tik viena Saragosos teritorija, kurią valdo musulmonų karalius Marsilijus. Jisai, jausdamasis nepajėgus atsispirti Karoliui, siūnčia pas jį pasiuntinius ir taikos pasiūlymais, dovanomis ir apgaulingais pažadais nori paveikti imperatorių, kad šis atitrauktų iš Ispanijos savo kariuomenę. Šie Marsilijaus pasiūlymai iššaukia ašturias diskusijas Karolio palydovų tarpe. Rolandas, kaip narsus karys, pataria atmesti siūlymus ir ginklu paimti Saragosą. Ganelonas siūlo pažadus ir dovanas priimt. Jo nuomonė nusveria ir Rolandas pasiūlo tą patį Ganeloną am-

(Tąsa 3-iam psl.)

ADOMAS P. JASAS

MALDA PO MEDŽIU

Viešpatie! —

Aš palikau grūdus, supylęs į aruodą,
o latrai juos parduoda
ir verkia, kad nepakorė ten manęs
kaip žmogų Tavo giminės...

Sakau —

tegu tolyn, tolyn

pro apgaulingųjų diplomatų tribūnas,
pro laiko vėjo nublokštas karalių karūnas
su paskutiniu žvilgsniu tėviškės obelin
aš jau negrįžtamai — iki mirties — nueisiu,
ieškodamas amžinosios Teisybės vaisių, —
tikrai po svetimosios žemės pavasario medžiu
Tave, o Viešpatie, meldžiu:

— Palaimink mano brolius,

kur želdė dobilą, augino taikųjį balandį,
o liko sielvarte — ugnies ir kraujo išsigandę...

Kai virš teisybės melas vis skardens

ir nebus, nebus derlingojo rudens —

kai alkani valgys ir pikto medžio vaisių, —

atleisk, ir ašen jiems atleisiu,

kad, plaukdami ir velnio keltu,

mirties gyvenimą pakeltų,

kol paskilbs aušra, palaiminta laisvės kovai,

ir kris po piautuvų ir kūju

ant amžių amžinųjų

krūvinosios didybės tarnai ir valdovai.

DIENŲ SKEVELDROS

1.

Aš esu gimęs šiapus! — su keistu pasididžiavimo jausmu atidėjau į šalį tarptautinės spaudos santraukų biuletenį. Ir kas iš to? — čia pat įsibrovė savikritika: — po erdves skrieja mėnuliai, žmogaus visaton iššauti, o tu pats vos be-paeini!?

Šiapus, — jaučiu reikalingą pridurti: — epochinio lūžio, kuris įvyko Europoj (ir pasklido po visą pasaulį) 1908 metais. Gal pakartoti, ką esu vos neseniai skaitęs?

Kaip John Russell rašo, 1908 m. prasidėjo, kaip įprasta turti, XX amžius mene ir moksle. Kalbama ir bus kalbama apie literatūrą prieš ir po Prousto, apie dailę prieš ir po kubizmo, apie muziką prieš 12-toninės gamos pradinę raidą ir po to. Tolygių laimėjimų anuo metu patyrė psichologizė ir antropologija.

Ar anų lemtingų įvykių liudininkai numanė apie savo meto didybę? Atrodo, kad ne. Paul Valéry viename savo laiške visai pesimistiškai guodėsi: "Ar kada nors kils dar Europoje kas didžio?" Pats poetas dar buvo nežinomas Proust prozoje, Braque dailėj, šitai nebeginčijami meistrai. Bet muzikoje, kaip rašoma "Sunday Times", esame atsilike. Dar nevisi pripažįsta

Schönbergą, Bergą ir Weberną. Moderninėje muzikoje šie trys kompozitoriai ir 1908-ji metai yra kovoj pergalingi. Beje, 1908 m. Austrijoje, Salzburge, įvyko tarptautinis psichanalitiku suvažiavimas. Tais pat metais išleista Frazerio "The Golden Bough".

O daugiui, kaip jau minėjom — ir pačiam Paul Valéry, atrodė, kad dailė, mokslas ir grožinė kūryba eina smukimo keliu. Bet sunku kas kaltina. Jei kas būtų galėjęs išbėgti laikan toli pirmyn, nebūt už Walkerio paveikslus varžytynėse mokėjęs 2580 ginėjų, o būtų pirkęs... I-sios Braque parodos (1908 m.) katalogą (įvardą parašė Apollinaire), kuris dabar brangesnis už... visus Walkerio paveikslus, už dešimčių ir šimtų kadaise populiarių dailininkų paįšybą krūvon sudėjus.

2.

Prancūzas Braque G. (gim. 1881 m.) dar gyvas savo "meno ieškojimuose". Anot jo, meno esmės mes negalime išreikšti žodžiu. "Būtų neatgailėtina žala tikrajai dalei, jei kas bandytų atidengti jos visas paslaptis". Dailininko kūryboje yra paslapties, kurių jis nesupranta ir — tegu nesi-stengia suprasti. Menas tam ir

(Tąsa 2-am psl.)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

yra, kad keltų nerimą (tai ne mokslas, kurs savo baigmėje teikia rimties ir ramybės). Be nerimo, be paslaptinumo nėra poezijos — didžiausios vertybės mene. "Poezija" dailininko kūryboje yra jo "ieškojimų" rezultatas, atsiekiamas kovoj pačia intuicija.

Kaip pats Braque rašo: "Seniai jau niekuo nebėtikiu... Daiktai man neegzistuoja kokioje abstrakcijoje, bet tik jų abipusiškuosiuose ryšiuose ir ryšiuose tarp jų ir manęs. Atsiekdamas šią harmoniją, atsiekia kūrėjas ir intelektualinės nebūties stovį — manding, pusiausvyrą ir ramybę, kai jau viskas įmanoma ir taisyklinga. Tada man gyvenimas yra nenutrūkstantis apsiereiškimas. Štai tikroji poezija!"

Braque nepripažįsta planavimo, šikicų. "Naujas paveikslas — nauja iškyla į nežinomybę". Anot jo, pradėdamas kurti visai nežino, kaip ir ką sukurs. Jam rūpi ne kūrybos rezultatas, bet pats kūrimo procesas. Ans nepaiso publikos ir jos įgeidžių ar pomėgių. Lygiai taip vertino publiką Cézanne, kurs kūrė "tik sau", bet ir jam "menas — šitai gyvenimo ir mirties varžybos". Cézanne buvo Braque mokytojas ir vadovas. "Kai buvau jaunas — pats Braque prisi-pažįsta: — tenorėjau kurti, kaip Cézanne kuria. Visa laimė, mano troškimas neišsipildė; laimė, nes nebūčiau kūręs kaip Braque, štai kokią pavojai gresia dailininkui, jei jo visos maldos būtų išklausomos".

3.

T. Gautier viename savo eilėraštyje sako, kad "Viskas dingsta amžių sukuriuos. Stovyloje — mirusių sostinių gyvenimas tebežaidžia".

Kaip J. Farran rašo, 1956 m. JAV ir Japonijoje didesnė buvo spūstis muziejuose kaip sporto stadijonuose. Pačiame New Yorke pro Van Gogho paveikslus pražygiavo 4 milijonai žiūrovų. Kas kartas daugiau žmonių Luvre ir National Gallery. Menas jungia labiausiai atokias tautas. Tikras meno kūrinys, sukurtas vakar ar prieš 6 amžius, Europoje, Azijoje ar Amerikoje, lygiai žavi Australijoje, Kamerune ar Ugnies žemėje. Tai, sakyti, bendri ryšiai tėvynės, kurios jokiame žemėlapyje nerasi, tėvynės, kurią kuria faraonų ir sumerų paminklai, Mykolo Angelo skulptūros, Rembrandto, Piero della Francesca ir kt. paveikslai.

4.

Kaip dailės istorija moko, patys dailininkai niekad nebuvo geri meno kritikai. Manet kalbėjo viešai (ir: nuobodžiai): "Renoir nebus dailininkas" ir patarė: "Tegu ieško kito verslo". Daumierį Manetą žiūrėjo lyg į klauną, kuris kelia į cirką pamiršo. Cézanne vertino Braque, bet neigė Van Goghą ir kt. Vienų vienas Piscarro buvo profesijos

bičiulių globėjas. Tai jis kalbėjo dailės pirkli (ir mecenatą) Vollardą nuvykti į Aix, kur gyvena "gabūs pradedantis dailininkas" (Cézanne). Parsivežė per 400 paveikslų. Abudu uždirbo. Bet kito dailininko patartas Vollard supirko Iturino kūrinius, tai, deja, buvo tapo-manas.

Keista ar ne, bet didžiausiais dailininkų ir dailės draugais pasirodė esą rašytojai (šie tačiau negali tolygiai dėkingai minėti dailininkų!): Baudelaire, Apollinaire, broliai Goncourtai, Mirabeau, Valéry, Proust. Paskutiniuoju metu į talką dailei nuėjo didysis prancūzas — André Malraux. Jo "Tylos balsų" parduota 120,000 egz. Jo "Meno psichologija" yra labai vertingas įnašas į dailės istoriją ir analitiką. Neseniai knygu rinkoje pasirodė A. Malraux "Dievų metamorfozė".

Meno kūrinys, anot Malraux, yra kaip meteoras; apsiereiškia mums iš kito pasaulio, kuriam jis priklauso ir kuris nėra tačiaū vaidalas. "Tikrovė yra vaizdinys; šalia jos egzistuoja kažkas, kas nėra fantazija ir nevisada vadinasi Dievas". Vaidalus gimdo ir numarina laikas. Tik menas atsispiria ir nugali laiką. Mene apčiuopiamiau už tikrovę pinasi ir derinasi Tebų šventovės, Ellora, Barabadour, šv. Sofijos bazilika, Ispahano mečetė ir Charles katedra. Žmogus vienišoj savo kovoj prieš laiką sukūrė Egipto, Sumerų, Bizantijos, Romos, antiko ir renesanso menų vertybes.

Anot Malraux, šių dienų žmogus geriausia maldai susikaupia Akropolio griūvėsiuos.

André Malraux gimė 1895 m. Iš mažens nerami dvasia. Ieško — ieško žmogaus po Kinija, Indokinija, Persija, Afganistana. Pilietinio karo metu lakūnas vyriausybinių aviacijoje. II Pasaulinis karas. Jis yra tas legendarinis "pulkininkas Berger", kovotojas prieš nacių "maquis" gretose (suimamas, pabėga ir t.t.). Dabar po neramių metų ieško tylos ir vienumos toli nuo politikos, ieško mene. Jau 10 metų paskyrė meno istorijai ir filosofijai: — "Menas yra vienišė apčiuopiama tiesa", — pareiškė ans, kai spauda teiravosi dėl jo aistringų gilinimosi į meną.

5.

"Menas be kontrolės gali velnias žino kur nvesti", — šie Stalino žodžiai būdingi visiems diktatoriams. Pernai Londone pasirodė įdomi knyga "Pictures in Peril". Kaip H. H. Pars rašo, Piłsudski, Franco, Salazar ir Perón maža arba visai nesidomėjo menu. Mussolini rėmė futuristus ir Venecijos Biennale pageidavo sukviesti visų tautų modernistus. Kemal-paša (Ataturk) griežčiausiai kontroliavo Islamo motyvus mene. Mao Tse-tung: — nieko iš senosios kinų kultūros! Hitleris ir Stalinas: — dailininkas ne žingsnio be partijos instrukcijų!

Dar laimė, kad Goebbels ir Furtwängler gynė bent ekspresionistus. Kritikai, kol galėjo, išpėdinėjo tautą prieš menui užslenkančius debesis, prieš... tepybą (nuo: tepti!). Dar kurį metą Berlyno universiteto studentai manifestavo už Barlachą, Nolde, Pechsteiną.

Hitler ėjo savo keliu. 1936 m. uždarė moderninės dailės muziejų Kronprinzes palais'e. "Degeneruotas" menas turi būti sunaikintas, — ir niekas toliau jau nebesipriešino atvirai. Visi, dar turį drąsos, patį naikinimo procesą tyliai vilkino, dėsė, ir tuo daug ką išgelbėjo.

1938 m. sausi iš privačių meno rinkinių konfiskuota 1290 paveikslų, 160 skulptūrų, 7350 akvarelių, piešinių ir raizinių, be to, 3360 grafikos darbų, 260 spec. aplankaluos. Iš šių turtų 1939 m. parduota 125 ant drobės piešti Gauguino, Van Gogho, Matisse's, Cézanne, Braque ir kt. paveikslai. Viso už \$125,000, kai šandie už vieną Cézanne paveikslą mokama žymiai daugiau.

Iš neparduotųjų 1004 paveikslai ir skulptūros, be to, dar 3825 akvarelės ir raiziniai sudeginta.

Lenkijoje ir kt. kraštuose plėšta visu įnirtimu, plėšta iš privačių butų, muziejų ir bažnyčių. Prancūzijoje iš žydų priv. rinkinių buvo konfiskuota, be kita ko, 5281 paveikslas, akvarelė ir raiziny, 684 miniatiūros ir t.t. Dalis meno vertybių slėpta druskos kasykloje Steinberge. Gauleiter Eingruber įsakė viską susprogdinti. Bet tik ačiū muziejų ekspertų rizikai (įtikino patį Gestapo. šefą Kaltenbrunnerį atsisakyti plano vykdymo) išgelbėta Van Eycko altorius, 16 Rembrandtų, Vermeerio ir kitų paveikslai.

6.

Žinomam Paryžiaus karikatūrininkui Sennepui būdavo priekaištaujama, kad jis neteisus, kai vertina dramos teatrus ir autorius, — salė visada giliai įmigus. "Tai netiesa, — gynėsi Sennep, — aš piešiu paprastai pirmojo antrakto metu, o tada žiūrovai dar tik žiovauja..."

Kai "Who is Who" redakcija kreipėsi į poetę Edith Sitwell su klausimu "Ką Tamsta labiausia mėgstate?", — gavo trumpą atsakymą: "... tylėti".

Ir aš grįžtu į tylą (kol Gerb. Skaitytojų neapėmė... miegas ar žiovulys). J. Cicėnas

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knyga LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

Darbo, namo, buto reikia -- Viską tik "Naujienos" reikia.

UŽKIETĖJĘ KORNAI

(nuospaudos), nuotrynos, karpos? Šie skausmingi dalykai pašalinami su garantija per 3 dienas. Reikalaukite iš savo vaistininko.

K O R N - K I T — tik už \$1.00.

Budriko žemos kainos ant laikrodėlių, deimantų, aukso ir sidabro daiktų nustebins Jumis.

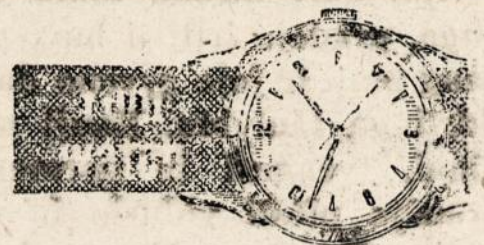
Nationally-famous, Guaranteed

ONLY \$100. 12.3 SERIES TRU-FIT SPECIALS \$200 a week

Columbia Tru-Fit with GUARDIAN ANGEL PROTECTION

LIFE

2,000 LAIKRODĖLIŲ

Moteriškų ir vyriškų, auksin ir papuoksuotų, naujausio stiliaus, nupirkti ir varžytinių. Nationally advertised Brands. Originalė kaina \$71.50 iki \$150. Pardudami dabar po \$10.00 iki \$50.00. Perkupčius užprašome.

Auksiniai, deimantiniai žiedai, ¼ karato, už \$38.00
Deimantiniai žiedai, ½ kar., už \$98.00
Deimantiniai žiedai, pilnas karatas, už \$198.00 setas
71 šmotas sidabro daiktų, garantuoti 50 metų, gražioje medinėje skrynuteje, vertės \$80.00, už \$38.00
100 šmotų Stainless Steel gražus setas, gražiame bakse, vertės \$72, \$32.00
32 šmotų sidabrinis setas, vertės \$37.00, už \$17.50
Elektriniai toasteriai, elektrinės petelnės, vertės \$25.00, po \$9.50
Elektrinės siuvamos mašinos, nupigintos \$29.95
Hoover dulkių valytuvai, vertės \$55.00, už \$29.50
Rašomos plunksnos, pusė kainos. Gintaro išdirbiniai, pusė kainos. Stiklui reztukai su deimantu, \$6.00 vertės, už \$3.85

LENGVI IŠMOKĖJIMAI.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

Dėl sutaisymo TV patelefonuokite CALUMET 5-7237.

Krautuvė atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30. Atdara ir nedėliomis nuo 10—5.

Jewelry Dept. nedėliomis uždarytas.

Budriko radio pusvalandis iš stoties WHFC, 1450 kil. ketvirtadienio vakarais nuo 6 iki 6:30.

Atneškite šita apgarsinimą gausite DYKAI gerą Ball Point plunksną.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, MAY 24, 1958

(Atkelta iš 1-mo psl.)

basadoriaus pareigoms. Ganelonas užsirūstinęs apkaltina Rolandą: jis, girdi, ieškas jo mirties, norėdamas, kad jis eitų pas saracenus derėtis dėl taikos. Ganelonas išvyksta pažadėdamas atkeršyti Rolandui. Atvykęs pas Marsilijų, jisai suplanuoja su juo išdavystę: taika bus pasirašyta, ir kai frankai eis per Pirenėjų kalnus, Marsilijus su visa savo kariuomene užpuls ir išžudys prancūzų ariergardą, kur kaip tik bus Rolandas. Taip ir įvyksta. Ganelonas pasiūlo Rolandą ariergardo vadu, o šis priima pasiūlymą su džiaugsmu. Jis pasiima sau 20,000 rinktinės kariuomenės. Prancūzų armija žygiuoja per Pirenėjus. Ariergardas pasiekia Roncevaux slėnį ir jį apsupa visa Marsilijaus kariuomenė. Jėgos žudančiai neproporcingos. Rolando draugas Olivieras pataria jam pūsti raganą.

Karolis, atvykęs su savo kariuomene, sutriuškintų saracenus, bet Rolando išdidumas to neleidžia padaryti, nes jis įsitikinęs pergale. Užverda arši kova, Rolando narsuoliai, tarp jų Olivieras ir arkivyskupas Turpinas, krinta kovoje. Rolandas pučia olifantą, bet jau per vėlai. Jis miršta nuo žaizdų, kaip krikščionybės ir imperatoriaus gynėjas.

Karolis D. atvyksta į Roncevaux slėnį ir pergyvena savo drašuolių mirtį. Saracėnai traukiasi, bet jie dar matosi horizonte. Imperatorius su savo kariuomene juos pasiveja, sumuša ir suveja į Ebros upę, paskiau vėl grįžta į Roncevaux slėnį palaidoti kritusius kovoje savo drašuolius.

Tuo tarpu Babilonijos valdovas su visomis Islamo pajėgomis išsikelia Ispanijon pagelbėti Marsilijui. Įvyksta dviejų armijų, tuo pačiu ir dviejų imperijų bei dviejų religijų lemiamas mūšis. Jis baigiasi imperatorių dvikova. Karolis Didysis, Dievo padedamas, nugali Marsilijų, užkariauja Ispanijos likusią dalį ir grįžta savo buveinén Aix-la-Chapelle. Išdavikas Ganelonas nuteisiamas ir suplėšomas į gabalus, o 30 jo giminaičių, kurie jį užtarė, pakariami. Imperatorius dabar galvoja apie poilsį, bet angelas jam liepia vėl ruoštis eiti gelbėti krikščionių. Poema ir baigiasi šita didinga kryžiaus karų vizija.

Poemos kompozicija yra gana paprasta. Ji susideda iš 3 pagrindinių dalių: a) pradžia — Ganelono išdavimas ir pasirošimas kerštui, b) centrinis įvykis — tai kova ir Rolando mirtis, c) pabaiga — Karolio D. kerštas. Poemos kompozicijos tikrumas, proporcių harmoniškumas, nuoseklus veiksmo vystymasis ir personažų psichologijos tikrumas, yra pagrindiniai šios poemos bruožai.

Iš visų poemos personažų įdomiausias yra Rolandas, Karolio sesers sūnus. Jis išdidžiai priima jam pasiūlytą pavojingą ariergardo vado pos-

tą ir atsisako nuo bet kokios paramos. Jis nepaiso savo draugo Oliviero prašymų pūsti olifantą: jisai nepasiduoda jokiam fatališkumui, bet kuria pats savo likimą. Jis yra nepaprastai jautrus kas liečia jo, kaip kario garbę. Lojalus savo imperatoriui, kurio asmenyje jis mato "brangios Prancūzijos" gynėją, Rolandas yra ir lieka pasišventęs bei ištikimas krikščioniškojo tikėjimo gynėjas.

Karloio Didžiojo garbinga ir didinga figūra dominuoja poemos eiga nuo pradžios iki galo. Jis yra krikščioniškų tautų vadas, dešinioji bažnyčios ranka, asmeniško pamaldumo ir civilinės tvarkos personifikacija. Jis yra ne tik karalius, bet ir romėnų bei frankų imperatorius.

Reimso arkivyskupas Turpinas yra svarbiausia bažnytinė figūra, kuri aktyviai dalyvauja kovose. Šalia jo yra dar kiti vyskupai (3667 eilutė), abatai, vienuoliai, kanauninkai ir kunigai (2955-56 eil.). Šis karingas prelatas yra ginkluotas, kaip ir kiti riteriai. Jo pavienės dvikovos yra aprašomos tuo pačiu būdu, kaip ir kitų jo ginklo draugų. Prieš jį suklumpa mirtinai sužeisti pavieniuose susikirtimuose Corsablis, Siglorelis, Abismas ir Malquidantas. Jo žirgas krinta kovoje, o jis pėsčias, kol jį perveria keturios ietys, padaro apie save platų skynimą, išžudydamas 400 pagonių. Bažnyties vardu jis drąsina kariuomenę prieš mūšį. Išlikęs po Oliviero Turpinas miršta anksčiau už Rolandą, nešdamas šiam olifantą iš šaltinio vandens ir po to norėdamas palaiminti Rolando surinktus žuvusius 12 riterių. Šios pastangos yra virš jo žmogiškų jėgų: jisai miršta ir Rolandas po jautrios maldos jį seka.

Šalia šių trijų pagirndinių personažų visi kiti, nors jie yra psichologiniai pilnai atbaigti ir išryškinti, vaidina tik antraeilę rolę. Jie tarnauja pirmaeilių personažų išryškinimui arba veiksmo vystymuisi. Įdomus tas faktas, kad epinėje poezijoje moteris nevaidina jokios rolės. Rolando *Giesmėje* mes randame tik dvi moteris, tai Bradamantė, karaliaus Marsilijaus žmona ir Audė, Oliviero sesuo ir Rolando sužadėtinė. Jos abidvi turi pasitenkinti tik pasirodymu fone. Moteris epinėje poezijoje yra dar pusiau vergė, vyro žeminama ir niekinama. Bet netrukus ji pasidarė ta deivė, prieš kurią riteriai puolė ant kelių ir, norėdami jai patikti arba laimėti jos simpatiją, leisdavosi į pačias pramušgalviškiausias avantiūras.

Žygio dainų išsigimimas

Kaip jau mes anksčiau matėme, žygio dainas išplatino ir išpopuliarino žonglieriai, kurie jas dainuodavo pritardami smuiku, vadinamu *vielle*. Kur tik būdavo žmonių sambūris, kaip tai mūgės, turnyrai, vestuvės, pamaldžios

kelionės, ten tuoju atsisirasdavo ir žonglieriai linksminti susirinkusius. Pagaliau vis tos pačios poemos pradėjo nusi-bosti, o publika, kuri mažai galvojo, bet turėjo lakią ir žingeidžią vaizduotę, reikėjo kaip nors patenkinti. Poetai pradėjo nepaisyti epinių poemų grožio ir paprastumo ir davė laisvę savo vaizduotei. XII š. pabaigoje šios poemos dingas imperatorius, kurį lan-jau pradedamos iškraipyti keičiant tuos pačius ar įter-vagių gauja ir vagia pinigines, piant naujus epizodus. Pvz. Oliviero sesers Audės mirtis, Blogiausia, kad prieš epinių *Rolando giesmėje* atpasakota poemų keitimą niekas nepro-30-tyje eilučių, ištėsiamą į aš-testavo. Publika reikalavo vis tuonius šimtus eilučių vienoje

anoniminėje XII š. kopijoje. Taip su visomis kitomis interpeliacijomis *Rolando giesmė* pailgėja 2,000 eilučių, prarasdama savo pirmąją proporciją ir grožį. Prie banališkumo pridėjus poetų pramuš-kaip galviškumą, štai kas gaunasi iš *Rolando giesmės* didvyrio Karolio Didžiojo vienoje XIV š. versijoje: šis taurus ir di-XII š. pabaigoje šios poemos dingas imperatorius, kurį lan-jau pradedamos iškraipyti keičiant tuos pačius ar įter-vagių gauja ir vagia pinigines, piant naujus epizodus. Pvz. Oliviero sesers Audės mirtis, Blogiausia, kad prieš epinių *Rolando giesmėje* atpasakota poemų keitimą niekas nepro-30-tyje eilučių, ištėsiamą į aš-testavo. Publika reikalavo vis tuonius šimtus eilučių vienoje

(Nukelta į 4 psl.)

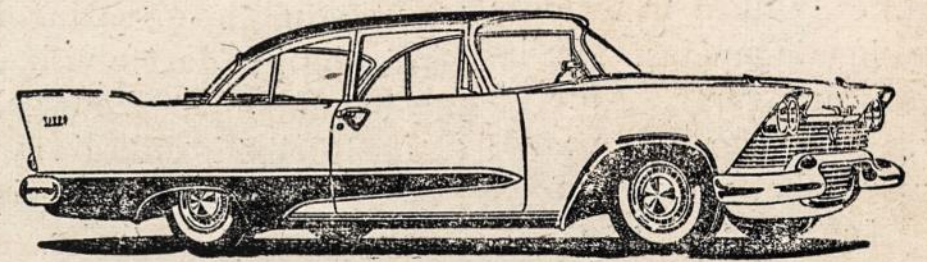
45 metų biznio sukakties proga išpardavimas

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

ir daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.

KAINOS NUO \$25

Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
DISTRIBUTOR

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia Lietuvių automobilių įstaiga.

SKOLINK IŠ
STANDARD

UŽ

ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ

TAUPLYK PAS

STANDARD —

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00

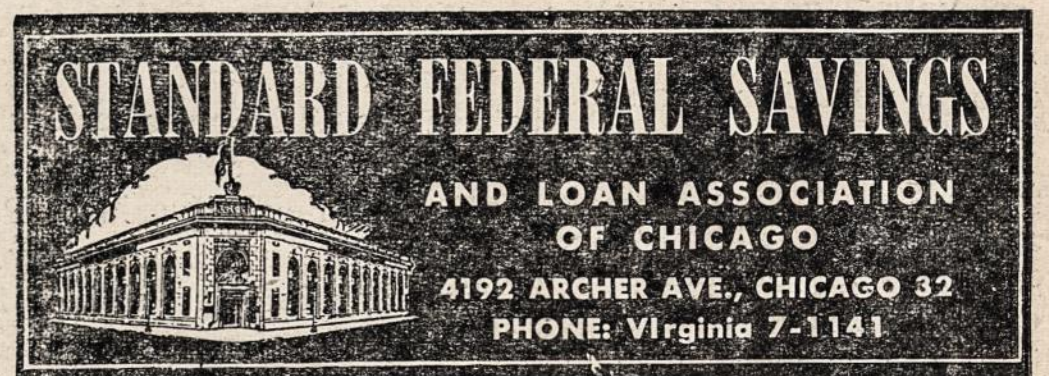
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaroma.

Buvusio Lietuvos policijos vado Petro Mačinsko atsiminimai

Kodėl nenorėjau važiuoti į Zarasų apskritį?..

Labai jau nenorėjau važiuoti į Zarasus ir tarnauti pasienio policijoje. Man atrodė, kad aš, kaip netarnavęs kariuomenėje, toms pareigoms netiksiu, nes žinojau, jog ko ne visi pasienio policijos rajonų viršininkai buvo atsargos karininkai ir kad aš, be karo mokslo, ten suklupsiu ir kaip netinkamas visai būsiu atleistas iš policijos tarnybos.

Be to, tada man ten važiuoti buvo ir labai neparanku. Mat, 1923 metų pavasarį vieną dieną aš su žmona buvome išėję svečiuosna, o savo vienintelę trijų metų amžiaus dukrą Rytą buvome sveikutėlę palikę namuose tarnaitės priežiūroj.

Grįžome namo jau po 12 val. nakties. Dukrą ir tarnaitę radome bemiegančias. Mes irgi tuojau sumigome. Apie 5 val. ryto pažadino mane žmona iš miego bei verkdamą ir balsiai šaukdama pagalbos nusivedė mane prie dukros lovytės ir, rodydama pirštu į gulinčią dukrą, isteriškai ir graudžiai verkdamą, vaitojo:

— Žiūrėk... Ji nebemiega... žiūri... judina lūpomis... nebegali balsu ištarti žodžių... paralyžuota... kairiąją koją ir rankutę kaip keistai judina, lyg jos būtų mėšlungio susuktos...

Bandė pastatyti ją stačią, bet ji ant kojų nebegalėjo pastovėti. Ką tai norėjo mums pasakyti, jos žodžių jau nebegalėjome išgirsti ir suprasti. Akytės mirksėjo pilnos ašarų. Čia pat stovėjo ir ašarodama tarnaitė. Klausinėjau ją, kas pasidarė ir atsitiko, kad dukrė iš sveikutėlės staiga pasidarė tokia baisi ligonė?

Tarnaitė papasakojo, kad ją sveikutėlę paguldė, užmigdė ir dabar pati nebesuprantą, kas su ja bemiegančia galėjo atsitikti.

Kiek vėliau ji prisipažino, kad nurengus ją jau guldyti lovytėn, pasodino ant stalo ir, palikus ją vieną, ko tai nuėjo virtuvėn. Kai grįžusi atgal, tai mergaitę radusi gulinčią ant grindų. Girdi, tai gal galėjo ji nukristi nuo stalo, bet ji neverkusi, nesiskundžiusi, tai ji ją paguldžiusi lovytėn, ramiai užmigdžiusi.

Tuoju iškviečiau savo šeimos gydytoją, o kai išaušo rytas, sukviečiau visus tada gyvenančius Marijampolės mieste gydytojus, kurių maldavome daryt visas pastangas, kad grąžintų mūsų mylimai dukrai sveikatą. Gydytojai apžiūrėjo ją, vispusiškai ištyrė, išklausinėjo mus, kas jiems buvo reikalinga, ir pasitarę pareiškė:

— Mergaitę ištiko nervų priepuolis, bet galutinai tikrojo diagnozo nustatyti mes negalime, nes reikalinga ją ištirti vaikų klinikoje, kur yra tokių ligų specialistas.

Kadangi tada Marijampolėje nebuvo nei tokių ligų specialisto gydytojo, nei tokios klinikos, tai patarė tuojau ją nuvežti Kaunon pas gydytoją specialistą, ir tik jis galėsias suteikti jai mediciniską pagalbą bei duoti reikalingus patarimus. Tą pačią dieną, sukūrę arkliais virš 70 kilometrų, jau sutemus susiradome tų ligų specialistą gydytoją Kaune, berods, Kutorgą, kuris, ją apžiūrėjęs, irgi pareiškė, kad ir jis tikrojo diagnozo nustatyti negalįs be klinikos tyrimo davinių, o kadangi tada ir visoj Lietuvoj dar nebuvo tokios klinikos, tai štai ką jis mums patarė:

— Liga komplikauta, nemaloni ir labai pavojinga... Kad jūs, kaip tėvų, sažinė būtumėte išgelbėti dukrai gyvybę ir gal net grąžinti jai visišką sveikatą, — tai turite, kaip galima greičiau, nuvežti ją Vokietijon į Karaliaučiaus miestą, kur tikrai yra tokių klinikų ir garsių toms ligoms gydyti profesorių. Davė kelis adresus ir palinkėjo iš ten parsivežti dukrą visiškai sveiką.

Gavęs savaite atostogų ir apsirūpinęs užsienio pasais ir vizomis, po kelių dienų jau buvome Karaliaučiuje priimti vieno garsaus profesoriaus. Jis buvo tų ligų specialistas ir turėjo jo gydymiesiems vaikams savo nuosavą kliniką. Apžiūrėjęs dukrą pasakė, kad paguldysias ją savo klinikon, surinksias ir patikrinsias tyrimo davinius ir tik po savaitės laiko galėsias nustatyti ligos priežastį ir gydymo būdą. Mes su tuo sutikome, tik mano žmona pareiškė, kad vienos dukters klinikoje nepaliksianti ir prašė profesorių, kad ir jai leistų tame pat kambary, kur gulės dukrė, visą laiką būti. Profesorius su tokia sąlyga nenorėjo sutikti, įrodinėdamas, kad tai jokioj ligoninėj nepraktikuojama ir išimties niekam negalįs padaryti.

Žmona ėmė verkti, apsikabinė dukterį ir parkritusi ant kelių maldavo padaryti jai išimtį.

Profesoriui nenusileidus, pasiėmė dukrą grįžome atgal į viešbutį. Tarėmės važiuoti kiton klinikon, bet to viešbučio savininkas pažadėjo drauge su žmona dar kartą nuvažiuot pas tą patį profesorių, jo gerą pažįstamą, aiškindamas, kad gal jam ir pavyks jį perkalbėti. Aš su dukra likau viešbuty, o žmona, susikrovusi į krepšį atsivežtus iš Lietuvos lašinius, dešras, sviestą ir kitką su viešbučio savininku išvažiavo. Po valandos jie grįžo su linksma žinia: profesorius sutiko ir (Tęsinys 5-me pusl.)

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 24, 1958

(Atkelta iš 3-čio psl.)

ko nors naujesnio, o poetai stengėsi išvengti tik vienos realybės — tai baigti savo istoriją. XV-me šimtmeityje eiliuotos poemos paverčiamos proza ir taip epinė XI š. forma pavirto modernaus romano forma.

Reikia gerai įsidėmėti vieną faktą — tai, kad prancūzų epopėja, apėmusi 4 šimtmečius, vystėsi sykiu su visuomene ir išreiškė jos papročius ir meninį skonį. Iš kitos pusės, niekada nereikia sumaišyti pirmųjų XI šimtmečio epinių poemų su vėlesnėmis XIII ar XIV šimt. poemomis, kurios tėra niekas kita, kaip tik išsigimusios ir bevertės epinės poemos.

Sykiu su epinių poemų iškraipymu ir jų nuvertinimu ėjo dar ir kitas reiškinys, tai jų paskirstymas ciklais. Ši darbą atliko patys XIII ir XIV šimtmečio žonglieriai. Ciklas tai yra vienos šeimos epinė istorija, kuri vaizduoja tos šeimos generacijų likimą. Reikalingas grupuoti epines poetas ciklais atsirado dėl poemų gausumo. Viduramžiam baigiantis, visa epinė medžiaga jau buvo suskirstyta į tris pagrindinius ciklus:

a) Karališkieji žygiai (*la geste royale*) apima apie 20 epinių poemų, kurių centre yra karolingiškoji trejukė: Pepinas, Karolis ir Liudvikas. Svarbesnės iš jų yra — *Karolis Didysis*, *Riteris Ogier*, *Karolio Didžiojo keliavimas Jeruzalėn*, *Ižengimas Ispanijon*, *Rolando Giesmė*, *Pampelune Paėmimas*, *Anseis iš Kartaginos*, *Liudviko Vainikavimas*, ir dar gana nemažas skaičius kitų.

b) Wilhelmo žygiai (*la geste de Guillaume*), kurių centrinė figūra yra Vilhelmas, Tulūzos grafas. *Nimes Gurgolė* ir *Oranžo Paėmimas* pasakoja Wilhelmo kovas su Languedoc ir Provence saračėnais, gi *Wilhelmo Vienuolystė* pasakoja, kaip jisai jau pasenęs ir palaužtas savo žmonos Guibourc mirties, įstoja į vienuolyną Gellone.

c) Doon iš Mayence žygiai (*la geste de Doon de Mayence*). Šis ciklas yra daugiau paviršutiniškas ir mažiau homogeniškas. *Renaud iš Montauban* pasakoja feodales kovas, *Raoul iš Cambrai* vaizduoja kovas tarp šiaurinės Prancūzijos baronų, *Girart iš Roussillon* piešia Burgundijos pasipriešinimą Liudviko sūnui Karoliui Plikajam.

Šiose visose poemose randa-

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petrui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusiu įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiūsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: **NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.**

ma gražių ir gana didingų scenų, bet jos nei savo kompozicijos vieningumu, nei personažų psichologija, nei pasakojimo nuoseklumu negali prilygti *Rolando giesmei*. Joms visoms trūksta homogeniškumo, kuris yra kiekvieno gero veikalo charakteristika.

Visos šios epinės poemos pasakoja, kaip jau minėjome, Karolio D. garbė, Wilhelmo žygdarbius ir feodales kovas, bet jas visas jungia vienas pagrindinis bruožas — tas, kad jos visos aukština tą patį idealą, kurio siekdamas, kiekvienas tikras riteris kovoja ne tik už savo valdovą ir tėvynę, bet ir už savo tikėjimo triumfą. Juk kaip tik karingo ir religingo riterio idealas ir davė pradžią šiai visai plačiai epinei literatūrai.

Baigiant, pravartu sustoti dar prie vieno gana įdomaus fakto. Kaip matėme, epas buvo vyraująs žanras XI ir XII amž. prancūzų literatūroj. Jis laimėjo Prancūzijai pirmąją vietą Europos literatūroje. Bet pasibaigus aukišiam epo amžiui, šis žanras prancūzų literatūroje neberado daugiau nė vieno genijaus, kuris būtų buvęs pajėgus sukurti klasikinę epinę poemą. Bandė tai daryti pats didžiausias XVI š. poetas Petras Ronsard (1524-1585), kurio epinė poema *Franciada* pasirodė 1572 m. ir buvo greit užmiršta. XII š. 2-ros pusėj, 15 metų būvyje pasirodė net 6 epinės poemos su 136 giesmėmis. Le moyne, *Šventasis Liudvikas* (1658) su 18 giesmių; Scudery, *Alarikas* (1664) su 10 giesmių; Chapelain, *Mergelė* (1656), t.y. Joanna Arkietė, su 24 giesmėmis; Saint-Sorlin, *Clovis* (1657) su 26 giesmėmis; Laboureur, *Karolis Didysis* (1664) su 42 giesmėmis; Sainte-Garde, *Hildebrandas* (1666) su 16 giesmių. Genialusis Volteras irgi neiškentė nepabandęs savo laimės su epinė poema *Henriada*, pasirodžiusia 1728 m., kuri buvo gana greitai pamiršta. Dabar Ronsardo ir Voltero epines poetas skaito savo malonumui tik tie, kurie domisi prancūzų epu, gi aukščiau minėti XVII š. autoriai yra net ir jų pamiršti.

Nuo Voltero iki mūsų dienų buvo tik vienai vienintelis bandymas sukurti epinę poemą. Tai bandė padaryti gana žymus XIX š. poetas romantikas Alfonsas Lamartine (1790-1869). Jis svajojo sukurti didžiulį spiritualistinį epą apie žmonijos likimą, kur būtų vaizduojamas žmogaus progresyvus prisikėlimas ir žengimas aukštyn prie Dievo, primant laisva valia skausmą. Iš 10-ties jo planuotų didelio masto giesmių, jis realizavo tik dvi: *Jocelyn* (1836) ir *Angelo Nupuolimas* (1838).

Taigi, kaip matome, bandymų būta daug, bet jie visi buvo nesėkmingi ir greit pamiršti. Tuo pasitvirtina dažnai girdimas posakis, kad prancūzai neturi epui tinkamos galvos.

(Atkelta iš 4-to psl.)

mės vėl su dukra nuvažiavo-
me į tą kliniką. Matyti, dova-
na profesorui patiko ir jos
paveiktas nusileido ir patvar-
kė, kad savo klinikoje joms
davė atskirą kambarį su
dviem lovom.

Taip sutvarkęs dukters gy-
dymą, grįžau Marijampolėn.
Po mėnesio gavęs telegramą
nuvažiavau Karaliaučiu į
parsivežti. Ir ką gi!.. Radau
dukra jau galinčią šiaip taip
vaikščioti ir galinčią pusbal-
siai kalbėti. Profesorius davė
vaistų ir po šešių mėnesių pa-
larė ligonę dar kartą pas jį at-
vežti. Kas irgi buvo padaryta.
Per kokius dešimt metų po
truputį jos sveikata taisėsi,
sustojo keisti, be jos valios,
kojos ir rankos judėsiai, vie-
nok balse liko defektas iki ją
su motina 1941 m. birėlio 14
dieną komunistai iš Vilniaus
išvežė Sibiran.

Tik moteris — motina tega-
li suprasti, kokios meilės bu-
vo kupina mano žmonos šir-
dis savo vienintelei dukrai ir
kokias sielvarto kančias ji per
visą gydymo laiką pergyveno!

Suprantama, kad gydyda-
mas savo dukra visas savo
santaupas išleidau ir dar pra-
siskolinau.

Taigi, tokioje padėtyje tu-
rėjau keltis į Zarasų apskritį
ir apsigyventi pasienio zonos
kaime.

Pakartotinai landžiojau V.
R. Ministerijon, prašydamas,
kad skirtų mane į bent koki
apskrities miestą, kur yra gy-
dytojas, kad ir policijos nuo-
vados viršininko pareigoms.
Policijos Departamente man
paaiškino, kad dėl mano šito-
kio paskyrimo yra pačio V. R.
Ministerio "E" patvarkymas
ir priežastis nežinoma. Norė-
jau gauti audienciją pas mi-
nisterį "E", bet tas manęs ne-
priėmė. Tad nuvežęs žmoną
su dar tebesergančia dukra
uošvijon, išvažiavau į Zara-
sus, lydimas savo ištikimojo
šuns Nero.

Zarasų apskrities pasienio policijos pirmos eilės 4-to rajonų viršininkas

1925 m. vidurvasary prisi-
staciau Zarasų apskr. virši-
ninkui J. Dijokui, tam pa-
čiam, kurį minėjau atsimini-
muose apie Marijampolės ap-
skritį. Tuojaus jis išsikvietė sa-
vo kabinetan pasienio polici-
jos baro virš-ka, atsargos lei-
tenantą Naujalį, ir policijos
vadą, irgi ats. karininką Na-
ronį. Supažindino mane su
jais, papasakodamas mane ge-
rai pažįstas, išgyrė ir pasakė,
kad aš esu paskirtas 4 rajono
viršininku, prie demarkacijos
linijos, skiriančios Lietuvos
teritoriją nuo Lenkijos. Jie
man išaiškino, kad 4 rajonas
yra paskutinis pačiame kai-
riame šone prie demarkacijos
linijos su Lenkija, o nuo 4-to
rajonų kairiojo sparno jau
prasideda pasienio siena su
Latvija.

Palinkėjęs pasisekimo nau-
joje tarnyboje, atidarė savo
rašomojo stalo stalčių, išėmė

iš ten bonką šnapso, 4-rias
"stopkes", visas pripylė ir vi-
siems pasiūlė išgerti į mano
sveikatą. Kai išgėrėme, tai pa-
vedė policijos vadui Naroniui
Lietuvių klube užsakyti mums
visiems pietus ir paprašė po
valandos visiems ten susirink-
ti. Kai ten susirinkome, pietūs
jau buvo paruošti ir tą stalą,
prie kurio turėjome pietauti,
be kitko, puošė ir kelios bon-
kos įvairių svaiginančių gėri-
mų. Visą laiką ir visur, neat-
sitraukdamas nuo manęs, ly-
dėjo mane ir mano šuo Nero.
Įpusėjus pietums, iš kur tai at-
sirado ir prie mūsų stalo pri-
sėdo kelios gana gražios, mei-
lios ir linksmos moterys. Kas
tai pradėjo skambinti pianinu.
Šokome, dainavome, bučiavo-
mės ir nepajutome kaip pra-
švito rytas. Išsimiegojau vieš-
butyje. Dar bemiegantį paža-
dino mane atėjęs Naronis ir
nusivedė savo butan pietauti.
Supažindino su savo žmona ir
parodė visą būrį (bent pen-
kis) mažo ūgio kambarinių
šuniukų. Visas jo butas dvokė
tų šunų prakaitu. Naroniai
vaikų neturėjo.

Netrukus ten susirinko ir
visa vakarykštė kompanija.
Ir vėl baliavojome iki vidur-
nakčio. Ir taip kasdieną, — tai
pas vieną, tai pas kitą ir vėl
klube.

Per kelias dienas negalėjau
iš jų ištrūkti ir perimti pa-
skirtą postą. Tik penktą die-
ną, Naujaliao iškviestas, atva-
žiavo 3 rajono viršininkas Mi-
kas Kazlauskas, kuris laikinai
ėjo ir 4 rajono virš-ko parei-
gas. Jis išsivežė mane pas sa-
ve. Pas jį pernakvoję, ryto-
jaus dieną nuvažiavome į 4-
to raj. v-ko buveinę Zatokų
vienkiemį, kur mus pasitiko
to rajono 1-os sargybos virši-
ninkas vyr. policininkas Cicė-
nas bei policininkas-telefonis-
tas Minalga.

Parašę raportus apie perda-
vimą ir priėmimą pareigų 4-
to rajono, su Miku Kazlausku
išsiskyrėme, — jis išvažiavo
namo, o aš nuo tos dienos
pradėjau eiti 4-to rajono vir-
šininko pareigas.

Zatokų vienkiemis, buvusio
polivarko centras, beturėjo
keliolika hektarų žemės, di-
doka, dar jauną vaisių sodą
ir keletą trobesių. Gyvenamo-
jo namo viename gale aš su
Minalga turėjome du kamba-
rius, o kitame gale gyveno to
centruko nuomininkas, viet-
nis bajorėlis. Aš su Nero turė-
jome užėmę didesnį kambarį,
kur miegojau. Ten buvo lauko
telefonas sujungtas lauko ka-
beliu su visomis to rajono ke-
turiomis sargybomis ir su Za-
rasų mieste gyvenančiu baro
viršininku. Be kitų paprastų
baldų, ten stovėjo atskiras
stalas su dviem stalčiais, ku-
riuose buvo laikoma nustaty-
tos kiekvienam rajonui vesti-
pora knygu ir kitoks, susijęs
su tarnyba, susirašinėjimas ir
bylos. Visi baldai ir patalinė
buvo to nuomininko bajorėlio.

(Tęsinys 9-tam psl.)

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 24, 1958

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tirtoje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes,
kautuvių langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertin-
gs daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę
iasmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galė-
tme paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų
metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

Visuomet mokėjome aukštus dividendus

DABAR JUOS DAR

PADIDINOME

1/2%

TAUPYTOJAMS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS VELTUI

Kešiuojame čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus.

VISOS SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2555 WEST 47th STREET

LAfayette 3-1083

B. R. PIETKIEWICZ, prez.

E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.

Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vak.; antrad. ir
penktad. nuo 9 iki 5; trečiad. uždaryta, o šeštad. nuo 9 iki vidudienio.

PAVASARINIS IŠPARDAVIMAS -- SPECIALIOS NUOLAI DOS

5 gabalų, 36"x60",
DINETTE \$4950

Miegamoji sofa, kėdė
otomanas už \$14995

PIRKEJAS GAUS
GERĄ DOVANĄ.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road Tel.: SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai,
stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos.
Taip pat maŋo garaže perkamus dušlintuvus įdedu veltui.

Mes pataisome.

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Old. mobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS.
Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su dušlintuvu.
DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ.
Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. Č E S A S

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius,
ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis
parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus,
neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: J. Eglė Zabarauskaitė ir Rita Šimanskytė.
Medžiagą siųsti: 3402 So. Morgan Street, Chicago, Illinois.

I METAI

NO. 8

Lietuvių savaitė Chicagos Universitete

Julius Lintakas

Š.m. geg. 12-18 d. Chicagos yra dėkingi šiems dailininkams už suteiktą galimybę keltis šimtus amerikiečių studentų supažindinti su lietuvių dailininkų tremtyje darbais. Dailininkai A. Valeška ir V. Petavičius prisidėjo taip pat patarimais ir darbu jauniems rengėjams. Paroda tęsėsi iki sekmadienio vakaro.

Penktadienio vakare un-to Mandel salėje įvyko pianistokompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus koncertas. Europoj bei Pietų ir Šiaurės Amerikoj išgarsėjęs pianistas, pakviestas po 10 metų vėl į Chicago (1948 m. jis koncertavo Kimball salėje ir, berods, Chicagos Lietuvių Auditorijoje), atliko Scarlatti, Chopin, Debussy, Dohnanyj, Ravel, Gruodžio ir savo kompozicijas. Koncertas buvo pakartotas kitą dieną Jaunimo Centre ir lietuvių visuomenei buvo duota proga pasigėrėti šio žymaus pianisto technika.

Šis Lietuvos vardo garsinimas buvo puiki *representacija* (ir tikrai ne kabutėse, kaip kad vienoj žinutėj buvo paminėta), išsėmusi rengėjus fiziniai ir finansiniai. Pasirodymui praėjus, bekalbant su rengėjais, susidarė išpuodis, lyg turėtumei reikalą su lietuvišką pareigą atliekančiais studentais tremtyje. Kartais, tačiau, švysteli nenuslepimas kartelis, kuris kaltina dalį lietuvių visuomenės už visišką darbo neįvertinimą ir net trukdymą. Rengėjams buvo svarbiau parodyti amerikiečiams lietuvių kultūrinę jėgą tremtyje, negu "representuoti" (ši kartą kabutėse) vieną-dvi, arba daugiau lietuviškų grupių. Grupės naudingos tik mūsų pačių tarpe. Rengėjai, be to, taip pat nesikniausė į jau senai nuplautą dėmę viename asmenyje, kurią gali atsiminti tik amžinai juodesnės pusės iešką individai.

Rašyt. A. Landsbergio paskaita anglų kalba apie tremties įtaką lietuvių literatūrai įvyko pirmadienį, geg. 12 d., un-to paskaitų salėj. Klausytojų tarpe, be lietuvių studentijos, dalyvavo keletas amerikiečių studentų ir lietuvių visuomenė.

Trečiadienį, geg. 14 d., vakare, konsulas Dr. P. Daužvardis su trumpa ir išpuodinga kalba atidarė meno parodą. Kalbos pabaigoj palinkėjo susirinkusiems gėrėtis paroda, nes "kūriniai kalba patys už save". Po Dr. Daužvardžio kalbėjo du pakviesti to un-to profesoriai: kolegijos dekanas H. Heyden ir Lietuvių Stud. Klubo globėjas prof. D. Lach. Dekanas, būdamas pats dailininkas, džiaugėsi sujuosątaja paroda, kūrinų įvairumu ir jų aukšta kokybe.

Susirinkusiems taip pat buvo pristatyti du ten atvykę dailininkai: P. Augius ir V. Petavičius. Šia proga amerikiečių akad. visuomenė buvo supažindinta su Pauliaus Augiaus medžio raižiniais, Adomo Galdiko tapyba, Vytauto Igno-Ignatavičiaus tapyba, Vytauto K. Jonyno darbais, Vytauto Kasiulio litografijomis, Juozo Pivoriūno skulptūromis, Viktoro Petravičiaus lino raižiniais ir tapyba, Adolfo Valeškos tapyba, Romo Viešulo litografijomis, Telesforo Valiaus kūriniais, Viktoro Vizgirdos ir Kazimiero Žoromskio tapybomis. Rengėjai

šm. geg. 12-18 d. Chicagos yra dėkingi šiems dailininkams už suteiktą galimybę keltis šimtus amerikiečių studentų supažindinti su lietuvių dailininkų tremtyje darbais. Dailininkai A. Valeška ir V. Petavičius prisidėjo taip pat patarimais ir darbu jauniems rengėjams. Paroda tęsėsi iki sekmadienio vakaro.

Penktadienio vakare un-to Mandel salėje įvyko pianistokompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus koncertas. Europoj bei Pietų ir Šiaurės Amerikoj išgarsėjęs pianistas, pakviestas po 10 metų vėl į Chicago (1948 m. jis koncertavo Kimball salėje ir, berods, Chicagos Lietuvių Auditorijoje), atliko Scarlatti, Chopin, Debussy, Dohnanyj, Ravel, Gruodžio ir savo kompozicijas. Koncertas buvo pakartotas kitą dieną Jaunimo Centre ir lietuvių visuomenei buvo duota proga pasigėrėti šio žymaus pianisto technika.

Šis Lietuvos vardo garsinimas buvo puiki *representacija* (ir tikrai ne kabutėse, kaip kad vienoj žinutėj buvo paminėta), išsėmusi rengėjus fiziniai ir finansiniai. Pasirodymui praėjus, bekalbant su rengėjais, susidarė išpuodis, lyg turėtumei reikalą su lietuvišką pareigą atliekančiais studentais tremtyje. Kartais, tačiau, švysteli nenuslepimas kartelis, kuris kaltina dalį lietuvių visuomenės už visišką darbo neįvertinimą ir net trukdymą. Rengėjams buvo svarbiau parodyti amerikiečiams lietuvių kultūrinę jėgą tremtyje, negu "representuoti" (ši kartą kabutėse) vieną-dvi, arba daugiau lietuviškų grupių. Grupės naudingos tik mūsų pačių tarpe. Rengėjai, be to, taip pat nesikniausė į jau senai nuplautą dėmę viename asmenyje, kurią gali atsiminti tik amžinai juodesnės pusės iešką individai.

Liet. Stud. Klubas Chicagos Un-te už ši savo darbą nusipelnė mūsų visų pagarbos. Jie tęsia darbą tų studentų, kuriais visos lietuvių tremtys buvo atžymėtos — kad tauta yra gyva, dirba ir kuria ir visas pasaulis privalo tai žinoti. O tik įrodžius savo gerą vertę mūsų byla tarptautinėj plotmėj įgaus jai prideramą balsą.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 24, 1958

Rožės ir sauja smėlio

Smarkiai išreklamuotas, sužavėjęs ir nustebinęs amerikiečių diplomatinis sluogsnis savo aristokratiškai buržuaziška šypsena rusų pasiuntinys Menšikovas pereitą penktadienį atskrido į Chicago tartis su vietos biznierių apie Amerikos-Rusijos prekybą.

Vos tik Menšikovo lėktuvas nusileido aerodrome, Chicago Council of American-Soviet Friendship pirmininkas Therman pabučiavo Menšikovo žmoną ir įteikė tuziną rožių, o tuo tarpu, už aerodromo vartų Kremliaus atstovas jau laukė Chicagos lietuvių studentų būrys (viso apie 30) su tokiais plakatais: "Release Slaves instead of Sputniks", "Follow Stalin — go to Hell" ir t.t.

Menšikovas jau senai žavi amerikiečius savo išvaizda ir savo šypsena. Nors gudresni amerikiečiai ir praminė jį "Smiling Mike", lyg ir norėdami priminti tiems, kuriems jis šypsosi, kad ta šypsena dar nereiškia Rusijos draugiškumo, bet Menšikovas sužavi ir pavergia beveik visus, su kuriais jis sueina į tiesioginį kontaktą. Rusai pagaliau surado geriausią priemonę amerikiečiams užkariauti: smile! Jeigu jau šypsaisi ir esi geros išvaizdos, moki rengtis ir gerai laikytis, tai tik jau negali būti blogas žmogus. Ir Menšikovo žmona neatsilieka reprezentacinėje kovoje. Tai bene pirmoji katiuška, kuri nebijo pasirodyti žmonėms ir neišsina į gatvę su naktiniais marškiniais, bet skoningai apsirėngusi. Kad padirginus dar vieną amerikiečių silpną vietą (sound family relationships — no divorce, no separation, lots of children...), ponė Menšikovienė kiekviename pašnekesy vis išspraudžia "my four children..."

Ko daugiau reikia? Summa summarum — efektas didžiulis, ir pasekmės, aišku, neblogos. Čia dar prisidėjo Van Clyburn pianino kontesto laimėjimas Maskvoje ir rusų trupės pasisėkimas New Yorke. Priedo Maikė šypsosi, o Chicagos biznierių kvepia doleriai. Dėl to ir raudonos rožės.

JUOKAI

LABAI PAPRASTA

— Ar žinai, ponas Saidokas, kaip galima pagauti dešimtį liūtų?

— Neturiu supratimo, ponas Baidokas.

— Reikia pagauti dvyliką ir du paleisti.

SKIRTUMAS

— Mano žmona, ta turi nepaprastą atmintį.

— Vadinas, niekuomet nieko nepamiršta?

— O, ne, ji ne pamiršta, o atsimena!

MOKSLO ŽINIOS

Kaip susikalbėti erdvėse

Mokslininkams nemaža galvosūkiu yra, kaip bus galima susikalbėti, kai žmonės pradės keliauti erdvėse nuo planetos iki planetos. Dabartiniai eronautikos metodai erdvėse nebetiks, nes gyvos kalbos balsą perduoti per radiją reikia 25 kartus daugiau energijos. Manoma, kad patogias komunikacijos būdas bus, išrašyti pranešimą, skrendant erdvių laivu, į teletipo juostelę ir ją perleisti per greito tempo transmetery. Nežiūrint, kok silgas pranešimas, jis bus perduodamas per transmetery kelių sekundžių bėgyje. Taip pat per transmetery bus priimamos iš kitur į erdvių laivą atsiųstos žinios. Ir dabar radaro 3 cm. bangos pasiekia mėnulį ir grįžta momentaliai. Vartojant FM (frekvencijos moduliacijos) sistemą, kaip jau patirta, galima pasiekti mėnulį su 3/10 wato jėgos. T. y. tokia jėga, kurios užtenka 3 celių elektros lemputei radijo signalui.

Pasiekti Marsą, tai planetai esant už 40 mil. mylių nuo žemės, reiks 215 sek. laiko. Per tą 215 sek. laiką Marsas bus jau nuskrides 3,000 mylių, gi norint siųsti radijo signalą, kai Marsas yra už 235,000,000 mylių, ims 1,250 sek. laiko ir Marsas tuo metu bus nuskrides 18,000 mylių toliau. Tad kyla naujas klausimas, kaip radijo žinią pataikyti?

Būtų praktiškiau siųsti padrikus radijo signalus, kaip pvz. šratų šovinį, taip kad ne vienas, tai kitas signalas pataikytų, tik vėl bėda, kad padriki signalai reikalauja atitinkamai daugiau energijos, kaip radijo signalas vienu spinduliu.

Vėžio liga bus išgydoma,

išsprendus gyvybės paslaptį

Dr. Van R. Potter iš Wisconsin un-to yra pareiškęs, jog vėžio ligos paslaptis bus išspręsta ne anksčiau, kaip pati gyvybės paslaptis, bet pridūrė, jog tatai gali atsitikti dar mūsų amžiuje. Kitas žymus chemikas, Dr. Hans Neurath iš Washingtono un-to, sako, kad revoliucinis persilaužimas įvyks ateinančių 10 metų bėgy. Per tą laiką tyrinėtojai bus atradę paslaptį kaip celės (narveliai) negyva medžiagą sudeda ir iš jos gauna proteinus, kurie yra visos gyvybės pagrindinė medžiaga. Tą paslaptį radus, bus atidarytos durys vėžio ligai nugaleti, proto ligoms kontroliuoti, senatvei panaikinti ir maisto gausai padidinti. Kūno narveliai proteinus gamina nepaprastu greitumu. Lieka vien iš narvelių pasimokyti, kaip tuos proteinus pasigaminti.

Mislė

— Kokia yra pati nesaugiausia automobilio dalis?

— Vairuotojas.

Kol jaunas, o broli!

(Atsakymas Juliui Šmulksčiui)

Studentų Varpo pasirodymas rado atgarsį Mūsų žingsniai Naujienų skyriuje, kurį užpildo santariečiai ir šviesiečiai (1958.V.10). Taipintas J.Šmulksčio straipsnis — "Studentų Varpui pasirodžius".

Galima buvo laukti, kad kas nors atsakys į Jurgio Avižos straipsnį "Liberalinė studentija praeityje ir dabar", nes ten platokai analizuojami santariečių leidinio "Mintys ir darbai" pasisakymai ir daromos atitinkamos išvados.

Deja, J. Šmulksčys iš viso straipsnio pacituoja tik "epitetus": "iš visų Lietuvos kam-pų surinkta naujokų kuopa"... "subankrutavusio totalizmo pasimetusios galvos". Ir tik tiek. Nenuginėja net išvadų, vadindamas visa tai tulžies liejimu.

Tebūnie leista pakartoti, kaip tie "epitetai" išplaukia:

"Kita, jauniausia studentų organizacija, iškūrusi JAV, 'Santara', žengia pirmuosius savo gyvenimo žingsnius. Tai yra, ideologiniu požiūriu, ne-lyginant, iš visų Lietuvos kam-pų surinkta naujokų kuopa, kurie mokosi liberalizmo ir demokratijos dorybių, nes kaip daugelis jų išsireiškia, jie esą, žymioje dalyje, indoktrinizuoti savo tėvėlių totalistinio mąstymo ir praktikos".

Santariečių minčių įtikintas J. Aviža, kad jie visas viltis deda į Lietuviių Fronto ir Re-zistencinės Santarvės organi-zacijos, daro liūdną išvadą:

"Taip Santaros ideologas atmeta ir paneigia visas demo-kратinės organizacijas ir ins-titucijas, kurios visą laiką at-stovavo demokratinę mintį, jų vieton išstumdamas politinių ir ideologinių renegatų san-tarves, kurių ideologai taip pat yra viešai pareiškę abejo-nių dėl savo liberališkumo. Atrodo, kad visa tai, kas mė-ginama vadinti liberališkumu, bent tuo tarpu, yra tik iš su-bankrutavusio totalizmo pasi-metusių galvų".

Tikrai, tai griežta, bet tei-singa išvada. Šia proga tenka pacituoti kito Rezistencinės Santarvės nario — Laisvosios

Lietuvos (Nr. 26, 1947.IX.15) "ideologinius" pareiškimus:

"Bet tegu mums 'neišmanė-liams' bus atleista, jei mes ne-pasakysime, kad nėra madi-n-gesnės ir labiau supainiotos sąvokos ir blogiau suprastos sąvokos, kaip demokratija"...

"Kviečiame ruošti užimti tautos vadovietę tvirtomis rankomis, karštomis širdimis ir šaltu protu tuo atveju, jei pasirodys, kad tautos istorijos vairs beviltingai patekęs į sil-pnas ar nevertas partinių de-magogų rankas"...

"Patentuoti demokratai, lei-dę anarchijai išsivalyti, nesu-gebėjo jos sutvarkyti. Pasenę, surūdiję demokratijos dėsniai tai padaryti neleido"...

Matomai, šių milžinvyrių galvos tuo metu buvo dar ne-atvėsusios po neseniai atliktų darbų. Negalima sakyti, kad jos būtų atvėsusios ir čia, šioje šalyje. Panašūs pasisaky-mai kartojasi metai iš metų.

Pačios Santarvės organas Santarvė (1955 m. nr. 4-5), su-žinojęs kaip JAV auginamos kiaulės, tuojau išpūdzio pa-gautas, prisimena Vliką ir lai-svinimo veiksmus. Pacitavę "Kai kiaulė nori ęsti, nosimi pakelia dangtį, ir miltai byra į lovį", samprotuoja: "Lygiai taip pat veikia ir veiksnų lai-svinimo malūnas. Kai malti ko nebelieka, tai likučius pi-klevoja. Ir puikūs vaisiai! Žy-mūs ir kovoje nusipelnę va-dai nori ęsti. Bendraminčiai per laikraščius nosimi pake-lia dangtį ir smulkiai piklevo-ti miltai byra į lovį".

Komentarai nereikalingi: geresnio blevyzgojimo Lietu-vos laisvinimo organizacijai išniekinti negalėtų išgalvoti ir didžiausias Lietuvos priešas. Tai vadinasi naujų kelių ieš-kojimu ir apsisprendimu. Jau-nuoliams yra daug ko iš tokių draugų pasimokyti. Tiesa, ar ne, bet girdisi, kad daugeliui santariečių siūlomos žalios kepuraitės iš atgimusios "Neo-Lithuanijos", kurios pats svar-biausias žygdarbis tai fašizmo skiepijimas, Lietuvos studen-tijos ir jaunimo tarpe ir pas-kutinių demokratinių laisvių

rovimas. Tai praeitis, o da-bartis — pasiruošimas.

J. Šmulksčys išvedžioja, kad čia, JAV savo veiklos neatgai-vinę varpininkai paliko tuštu-mą. Atsiet, 1954 m. Santara ryžosi tą tuštumą užpildyti.

Reikia pripažinti, kad tie varpininkai, kuriems tuo me-tu buvo pavesta organizacijos veiklos pagyvinimas, pasirodė neveiklūs. Tai galėtų tiksliau paaikškinti tie, kurie tais rei-kalais rūpinosi. Dabar galima spėti tik kaip kurias priežastis:

1. Bendras reiškinys, kad senųjų demokratų atžalos gė-disi savo tėvų tvirto demokra-tinio nusistatymo ir jų darbų, nors patys būtų geriausi jų pasišventusio darbo liūdinin-kai. Atsisakė kovingumo, ry-žosi nuo pat pirmųjų žingsnių eiti kompromisų keliu.

2. Atsirado renegatų, kurie linko į santarves, norėjo ten nuvesti visus varpininkus ir perduot mus šefo globai. Taip nemažas jų skaičius vėliau dingo iš mūsų akiračio.

3. Varpininkų idealai nė vie-name punkte nesikryžiuoja su pagrindiniais šios šalies de-mokratijos ir laisvės šūkiais. Gal kam atrodė, kad šiuo me-tu, šioje šalyje, nėra ko kovo-ti ir rūpintis, rodos, dėl pačių aiškiausių ir suprantamiausių principų. Deja, faktai kiti. To-talistai jaučiasi labai sustip-rėję, kai prisijungė savo glo-bon ir Santarą. Toki pasiseki-mai pakėlė jų galvas ir štai mes jau turime vadus, talkas ir visus kitus padarinius.

Čia trenityje kartojasi isto-rinis ratas nuo tų laikų, kai senieji tautininkai pirmaisiais nepriklausomybės metais iš-stojo opozicijon prieš demo-kратinės santvarkos kūrimą. Gyvenimas yra tas pats, tik keičiasi aktoriai. Pabėgę ka-raliai, grafai ir kunigaikščiai nepajėgė pratęsti savo linijų

ir sostų. Mūsų gi tautininkai mėgina praveist neteisėtos santvarkos tęstinumą. Ar ne tragiška, kai vienybės apašta-lai kritiškais momentais su-ardo bendrą darbą ir pastan-gas?

Kaip suprasti pasakymą: — "nenori leisti mūsų student-i-jai laisvai galvoti ir apsispręs-ti jiems rūpimais visuomeni-niais ir kultūriniais klausimais"? Nejaugi J. Aviža turi tam galios? Gerai perskačiau jo straipsnį ir nieko be linkė-jimų bei išvadų neradau. Tam ir yra Santaros organizacija, kad skirtusi nuo varpininkų, nes koks gi tada būtų reikalas atskirai veikti.

Kaip buvo, kaip nebuvo, mū-sų pareiga prieštarauti, kad varpininkų ir tautininkų dar-bai ir palikimas tai ne tas pats. Tam minime ir keliame praeities kelių susikryžiavi-mus ir kovas. Tik ne varpi-ninkai kada nors siekė demo-kратinių laisvių užgniaužimo. Kas aplinkybių ar nuotaikų verčiamas apleido varpininkų kelią, neišlaikė sau nė demo-kратinio galvojimo.

Kokius konkrečius įrodymus turime J. Šmulksčiui pateikti? Mūsų darbai nėra apdengti paslaptingumo skraiste. Visi mes dirbame kultūriniuose, visuomeniniuose ir profes-i-niuose baruose ir remiame kiekvieną pozityvią pastangą. Santariečių reikalas mūsų idė-jas svarstyti ar nesvarstyti.

Visvien baigiant norisi pa-linkėti: Kol jaunas o broli, siek idealo kilnaus ir aukšto; kompromisus gi palik se-niams.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

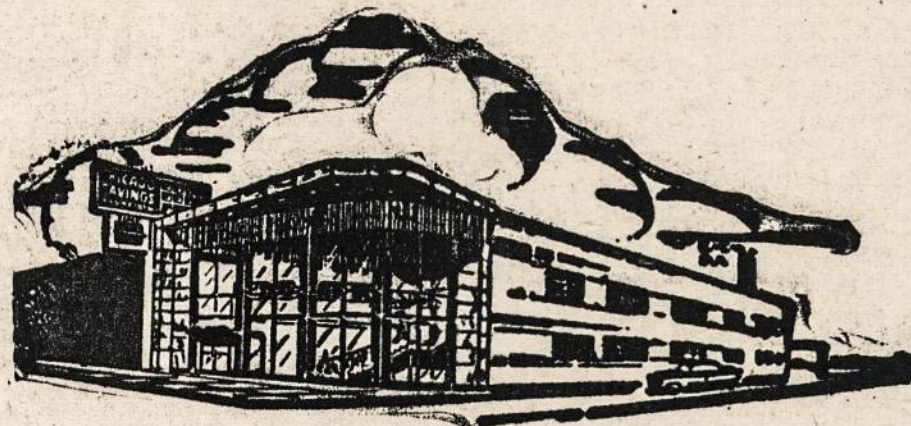
3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMAI

Dabar yra lai-kas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave.

Tel.: GROvehill 6-7575

Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos isikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigų. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tikai saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patar-navimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniškiausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Milijonai dolerių prieinamoms sąlygoms morgičių paskoloms perkant, statant arba refinansuojant. Lengvi išmokėjimai. (Ant tinkamų nuosavybių darome paskolas net 25 metų išmokėjimams).

Rašykite dėl informacijų.

Mūsų turtas arti \$24,000,000.00.

Duoklė slibinui

Jurgis Gliauda

Straipsnis penktas

*Stovi buteliai tušti.
Dar tuščiau krūtinėj.
Tu kažko gailies širdy.
Ko gi — Velnias žino.
Alg. Baltakis*

Paėmę, ir neatsitiktinai, šiam rašiniui motto iš tarybinės Lietuvos poeto Alg. Baltakio eilių rinkinio "Velnio tiltas", citatą, ir perfrazuodami tą posmą DUOKLĖS SLIBINUI motyvė, drąsiai atsakome j Alg. Baltakio klausimą:

*Stovi buteliai tušti.
Dar tuščiau krūtinėj.
Kas gi tu, brolau, esi?
Vergas! Visi žino.*

Algimantas Baltakis dar jaunas poetas. Jis gimė 1930 metais. Uteniškis. 1954 m. baigė Vilniaus universitetą. Nuo 1952 metų rodo periodikoje su savo eilėraščiais. Išleido du eilių rinkinius: Lietuviui dulkinant (1955) ir Velnio tiltas (1957).

Pritapęs prie visuomenės, kurioje užaugęs, jaunas poetas drąsiau už Justiną Marcinkevičių artėja prie tikrovės. Jo Velnio tiltas yra ištisa epopeja viso to grąsaus nesugebėjimo pompastiškas agitacines idėjas transformuoti buitį. Baltakio aprašomoji buitis yra skurdi, baisu su ja susidurti. Ogi, ta buitis yra tarybinė Lietuva tarybinio jauno poeto akimis pėrsmeigta.

Tegu Korsakai *et tutti quanti* laisto rašalą ir tulžį dėl Baltakio šūvių pro šikšnele, mes nevadinam Baltakio drąsiu, nes negali būti drąsių poetų absoliučioje vergijoje. Poetai tėra vergai, kuriems leidžiama tarti tik tiek, kiek galima. Tie laikai, kada Lermontovas rašė odę Puškino mirties proga, ne tarybiniam poetui. Lermontovas šovė į pykčio širdį, į priespaudos esmę. O mūsų Baltakis šauna į "primusą", į "baltosios lakimą", nes dabar ne Lermontovo laikai; nešausi, brolau, į tą priežastį, dėl kurios primuso nėra, ir vieton peno atkišta "baltoji".

Tad nesistebime, kad 28 m. poetas taria:

O vis dėlto aš pavargau nuo šito baisaus įtempimo...
Iš režimo vergu Algimantą tenka laikyti vergu, kuris ir nejučiomis bunda iš vergijos. O nepamiškime, kad tas poetas laisvos savo valstybės kaip ir nematė, būdamas tada septyniamečiu berniukšciu. Faktai turiningi savo prognoze.

Duoklės slibinui sistemoje ir apsiereiskia tai kas taip ryšku Baltakio drąsoj ir kartu neįėjogj žengtelti iki esmės. Tai buvo tipinga ir su Zoščenko. Galima šypelti, ir sarkastiškai stebėti žmogų, tarybinės valstybės "kūrėją", bet negalima nė užuomina pasakyti paprastą tiesą: tai juk režimo sukurtas gyvenimas, režimo pašventinta buitis.

Mažas vaikutis Anderseno pasakoje drąsiai sušuko: Ka-

ralius yra nuogas! Bet nei Zoščenka, nei mūsų Algimantas nesusuks to. Ir nesusuks jie to dėl to, kad to sušukimo niekas negirdės. Jis bus užslopintas dar iš gerklės neišsiveržęs. Ponas leidžia vergui šieptis iš vergo. Ponas virš vergo, nepasiekiamas, nepaliečiamas.

Tam teigimui nereikia ieškoti plačių įrodymų, diskusijų vesti, referatus paruošti.

Turime du šaltinius, įrodančius mūsų parafrazuoto Baltakio eilėraščio tikrumą:

Kas gi tu, brolau, esi?
Vergas! Visi žino.

Šaltiniai tie: vienas iš Maskvos, o kitas iš Raudon. Kinijos (via J. Cicėnas).

Maskvos "Izvestija" (No 34) paskelbė tarybinių rašytojų vardu N. S. Tichonovo pareiškimą. Tichonovas kerta be žodžių vyniojimo į vatą (mat, čia kalbama saviėsiems, ne kultūrinio bendradarbiavimo entuziastams Washington). Tichonovas sako: tarybinė literatūra yra komunistų partijos ginklas.

Aišku, kad partija neturės nusizudymo manijos ir to ginklo į save nenukreips. Mes čia džiugaujame, kad Juozas Grušas parašė "Herku Mantą", kur paskirais žodžiais išnarsčius surandama šukių a la "Už laisvus prūsus", bet partija čia į save savo ginklo neatsuko, ir tas pats Herkus Mantas yra ne kas kitas, kaip prūsas... baigęs politgramotos kursų lenininiame institute. Mūsų entuziastai su ružavais optimistiniais akulioriais, atsidžiaugę Borutos malūnu, galės tempti scenon Grušo Herku Mantą.

Zinia iš Kinijos atėjo pas mus via J. Cicėnas, per jo temperamentingą dienų skeveldras. Rašo: redaktoriai... turi kreiptis čia pat į partinį komitetą ir paprašyti naujų direktyvų.

Taip slibinas žaidžia su savo garbintojais.

Eduardas Mieželaitis rašo: "poetinis žodis tai poeto širdies atgarsis (tarytum širdis išduoda garsus? — J.G.). Koks tas ritmas, toks ir lyrinis pokalbis su skaitytoju. O širdį, tarytum geras treneris, mankština pats gyvenimas". (Taryb. Lietuvos rašytojai 321 p.) Nors E. Mieželaitis mums šneka apie "nuosavą ritmą", mes labiau tikime tuo, kad poeto širdies "geras treneris" nemiega. Geras treneris — kas gi?

Mielas poete:

*Stovi buteliai tušti.
Dar tuščiau krūtinėj.
Kuom pavirtęs tu esi
Slibino usninėj?*

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS PRITAİKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: akdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telef.: PROspect 8-3229 Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8; tiktai antradieniais ir penktadieniais
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

WALbrook 5-9106 — RANDolph 6-1190

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
Konsultacija tik susitarus

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antrad. nuo 1-5. Trečiad. ir Šeštadienį tiktai susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036

Rezidencijos: BEVERly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 ki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro.
Trečiad. ir Šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIU LIGU SPECIALISTE
IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą.
Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien 10-12 ir 4-7 val.
Trečiad. ir Šeštad. tik 10-12 val.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210

Jei neatitiltepi šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3.
6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Rezidencijos: PROspect 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Ofiso tel.: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Valandos: pirmad., ketvirtad. ir šest. 1-4 val. p. p.; antrad. ir penkt. 5-8 v. v. Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGU SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(ėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.
Ofiso valandos: nuo 3-8.
Treč. šest. ir sekm. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YArds 7-4787
Namu telef.: PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896

Rezid.: LAfayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų
Šest. 2-6 val. popiet. Išskyrus šestad.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
OFISAS: 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GLbson 8-6195
Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antrad. ir penktad. nuo 1 iki 5 val. popiet, šestad. nuo 2 iki 4 val. popiet, trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaškevičius

(VAŠKEVIČIUTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šestad. 1-4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246

Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILČIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31 os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIU GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta). Šeštad. 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIU GYDYTOJAS

25 metų patyrimas

Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė

756 WEST 35th STREET

Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šestad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.

4654 SO. ASHLAND AVENUE

Telefonas: YArds 7-6616

Nuo 10:00 val. ryto iki 8 val. vakaro.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių itirpimą, kuris esti priežastimi galvo: skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karsčio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daroma su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.

VALANDOS:

Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmad. uždaryta.

4712 S. ASHLAND AVE.

YArds 7-1373

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, MAY 24, 1958

(Atkelta iš 5-to psl.)

Jo žmona už sutartą atlyginimą gamino man valgi.

Kita rytą, Minalgos ir Nero lydimas, įėjau aplankyti visas keturias sargybas. Pirmoj sargyboj prisijungęs prie mūsų vyr. policininkas Cicenai vedė mus taku, kuriuo patruliuodami nuolatais vaikšto policininkai sargybiniai. Laikinoji demarkacijos linija su Lenkija neturėjo sienos ženklų, buvo zigzagais išvesta į tą vietą, kur sustojo 1920 metais mūsų tarp lietuvių ir lenkų kariuomenių, kai įgincą dėl Vilniaus krašto įsikiso Aliantų komisija. Vieton nustatytųjų tarptautinių sienos ženklų visa demarkacijos linija buvo atžymėta "stichomis" — rąkštos storumo kartimis, kurios buvo apie 5 mtr. ilgio. Jos buvo kas 100 mtr. atstumu viena nuo kitos. Vienas galas buvo įkastas į žemę, o ant kito aukštyje iškelto galo buvo užmauta iš plonų šakelių supinta šluota. Lietuvos teritorijos pusėje apie 2-5 mtr. atstumu nuo tų stichų prasimynę takus vaikščiojo - patruliavo mūsų pasienio policininkai, o kitoje pusėje, tokiu pat atstumu nuo stichų, patruliavo lenkų pasienio policininkai.

Kadangi vienu ir kitu patruliuojant vaikščiojimo takai tebuvo vos kelių metrų atstu, tai prasilenkdami sargybiniai vieni kitus matė. Lietuvos su Lenkija santykiai dėl Vilniaus krašto ginčo buvo gerokai atšalę, ir tatau jautėsi ir prie pat demarkacijos linijos, nes Lietuvos sargybiniai su lenkų sargybiniais nesantykiavo, nesikalbėjo ir tik būtino tarnybos reikalo verčiami atsakydavo į klausimus. Kadangi demarkacijos linija vingiavo ne tik paežeriais, upių krantais, bet ir laukais, pakrūmiais ir miškais, tai man pirmą kartą einant minėtu taku, kad ir dienos metu ir dar dviejų policijos pareigūnų lydimam, vistiek buvo neįauku ir atrodė nesaugu. Sargybų viršininkai ir patruliuojantieji pavieniai policininkai taip buvo apsipratę, kad ir nakties metu drąsiai vaikščiojo tuo taku ir jokios baimės bei pavojaus nebejautė. Su laiku ir aš pripratau ir daug kartų tik vieno Nero lydimas naktimis vaikščiojau tuo taku, tikrindamas budrumą savo skirtų patruliuoti sargybinių. Pagal tuo metu veikusią pasienio policijos instrukciją, rajono viršininkas buvo įpareigotas kas savaitę du kartus patikrinti patruliuojančius sargybinius, pasirašyti kiekvieno surasto sargybinio tarnybos knygutėje ir, be to, sargybos viršininko bute esamoj tarnybos paskirstymo knygoj atžymėti tikrinimo davinius. Kiekvienas sargybos viršininkas buvo įpareigotas kasdien vieną kartą patikrinti patruliuojančius sargybinius savo sargybos barelyje.

Visi pasienio policininkai buvo ginkluoti kariškais šau-

tuvais, o sargybų viršininkai padaryti, nusaugojęs kai pat-dar ir pistoletais. Kiekvieno rajono apsaugos baras buvo maždaug nuo 10 iki 15 kilometrų ilgio, kurį apsaugodavo pasienio policininkai, suskirstyti į 3 ar 4 sargybas, kiekvienoje nuo 7 iki 10 policininkų. Kiekvieno rajono baras, pagal turimą policininkų skaičių, buvo padalytas į barelius nuo 1 iki 3 kilometrų ilgio, kurie buvo padalyti tarp sargybų, ir kiekvieno barelio apsaugai buvo skiriama po 3 policininkus per visą parą. Policininkai pagal nustatytą sargybų viršininkų eilę pasikeisdami patruliuodavo kiekvienas po 8 valandas per parą. Tokiu būdu vienas policininkas turėdavo apsaugoti barelį nuo 1 iki 3 km. ilgio. Kiekvienam aišku, kad tokia demarkacijos linijos apsauga per skysta, ir jeigu kam buvo reikalingas beleidimo pereiti slapta į liniją, tai jis lengvai tai galėjo

ruliuojantis policininkas iš vieno barelio galo nuėdavo link kito galo. Retkarčiais, kai atsispausdavo laisvų nuo tarnybos policininkų, už kokių 1 ar 2 kilometrų nuo demarkacijos linijos, būdavo statomi slapukai, kaskart pakeičiant visą naują vietą. Lenkų policininkai savo pusėje patruliuodavo po du.

Visa demarkacijos linijos pasienio zona į Lietuvos teritorijos gilumą tęsėsi 7 km. Toje zonoje tiek tiek buvo suvaržytas judėjimas. Kiekvienas rajono policininkas privalėjo gerai žinoti visus rajono zonoje esamus kelius, takus, balas, pelkes, upelius ir kiekvieno miško vietoje turėjo suorientuoti, kur jis esąs ir kaip trumpesniu keliu pasiekti reikalingą kelią ar gyvenvietę.

(Bus daugiau)

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir jų patogumui mes skelbiame sekančius pagerinimus:

1. Mūsų istaiga Newark bus atidara ir sekma. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, aukselių ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų poreikavimais. Ateikite į:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INGERSOL 7-6465, INGERSOL 7-7272

Atidaryta kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 6 valandos,
o šeštadieniais nuo 9 iki 4 valandos.

312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITCHELL 2-2452

(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

11601 Jos Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

121 S. Vermont St.
LOS ANGELES, CAL.
Dunkirk 5-6550

Istaiga atidaryta kasdien ir sekmadieniais 9—6

832 N. 7th Street
Philadelphia 23, Pa.
WAlnut 3-1747

651 Albany Avenue
HARTFORD, CONN.
CHapel 7-5164

1241 N. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILL.
HUMboldt 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės jūsų gimtąja kalba.

PADEKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

Užsakydami maistą, avalynę, vaistus, medžiagas, siuvas masinas, akordeonus ir kita bei atnešdami savo naujus daiktus į seniausią, didelį patyrimą turinčią ir plačiausiai žinomą lietuvišką istaigą, kuri žymiai praplėtė savo veiklą. Čia rasite tikrą, nuosirdų lietuvišką patarimą, sąžiningą patarnavimą ir žemiausiomis kainomis pirkite odos, skarelų, vilnonių ir rayon medžiagų. Galite ir raštu užsakyti, pasirinkdami iš žemiau paduotų pavyzdžių ir nurodymų pageidaujamas spalvas.

NO. 1 — i ESSR — \$51.30, i ASSR — \$51.90.

100% vilna vyriškam paltui 3 y. ir siutui 3½ y., pamušalo 5 y., 1 kaklaraištis, 2 poros nylon kojinių, 2 šp. siūlų.

NO. 2 — DVGUBAS—NO. 1 — i ESSR — \$96.00, i ASSR — \$97.80.

NO. 3 — i ESSR — \$48.95, i ASSR — \$49.55.

100% vilna moter. paltui 3 y., pamušalo 3 y., Gėlėto rayon 8 y., 1 vilnonė ir 2 rayon skarelės, 2 poros nylon kojinių, 3 šp. siūlų.

NO. 4 — i ESSR — \$100.00, i ASSR — \$101.20.

Junginys No. 1 ir No. 3 su priedu 3½ y. rayon siutui.

NO. 135 — i ESSR — \$28.75, i ASSR — \$31.10.

18 sv. kiaulės taukų, 10 sv. 1 rūšies kvietinių miltų, 5 sv. cukraus, 4 sv. manų kruopų, 2 sv. ryžių.

Lietuvi, atsimink, jog tik lietuviai lietuvi
geriausiai supras!

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill., USA

Tel.: CRawford 7-2126

(Centro skyriaus vedėja Bronė Taujenis)

SKYRIAI:

3305 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel.: LA 3-2021 (A. Kavaliauskas)
2439 W. 69th St., Chicago 29, Ill. HEMlock 4-8292. (Marquette Parke)
6908 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio (B. Gražulis)
1520 N. Rockton Ave., Rockford, Ill. Tel.: 3-1793 (A. Šernas)
Darbo val.: 9—6, pirmad. 9—8, šeštad. 9—5, šventadieniais uždaryta.

Siųskite siuntinius!

Siunčiant dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbais ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaistus, akordeonus, siuvas ir mezgamas masinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A M E R L I T SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar Sovietų Sąjungos dalis

YRA 100% APDRAUSTI

Siųsdami savo paketus, būkite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudos įrodymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiuojamės savo mandagiu, asmeniiniu, atidžiu ir greitu patarnavimu.

Gautus paštus siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame sąskaitas per 24 valandas.

Atsilankykite į bet kuri mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliudytą kopiją apdraudos poliso nuorasa nuo DURU IKI DURU. Reikalaukite mūsų puičių katalogų.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
WAlnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

390 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

39 Raymond Plaza, West
NEWARK 3, NEW JERSEY
Telephone: MITCHELL 2-5334

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TASHmore 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Avenue
ROCHESTER, N. Y.
Telephone: BAKER 5-5923

Reikalaukite telefonu arba raštu mūsų paskutinę informaciją knygutę.

JOIN
SKYWATCH

9 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 24, 1958

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Išpūdžiai iš ukrainiečių meno parodos

Formalistinis ir tautinis bruožas

Kiekvienos tautos dvasia nerimsta, kai ji yra linkusi reikštis įvairiai. Tasai dvasios nerimas, su visais jos troškimais susijęs darbas, kuria civilizaciją ir tautos kultūrą. Kiekviena tauta turi savo charakterio būdingus bruožus. Taip ir ši ukrainiečių meno paroda Čiurlionio Galerijoje duoda du skirtingus bruožus. Formalistinio meno mokykla, su visais šio meto stipriais skersvėjais skverbiasi į visų dailininkų sąmonę. Šis įtakų skersvėjis negalėjo nepaliesti nei kai kurių jaunesniųjų ukrainiečių menininkų.

Technikos ar formos paka neturi labai didelės svarbos, jeigu menininkas pajėgus ir turi tikslą savo kūryboje. Tikslas yra menininko kūrybinių pastangų atspindis, jo asmens bruožas, kuris duoda geresnį derlių. Žmogui, žinoma, reikia ir tinkamų sąlygų kurti, savo sąmonei žaisti, meniškai bręsti, kad jo kūrybos vaisiai būtų subrendę savo galybėje, savo esmėje. To galima tik reikalauti, bet mūsų gyvenimo sąlygose, vargu ar begalima ištesėti.

Ukrainiečiai menininkai, kaip ir mūsų, yra vieno "likimo broliai", vargu kuris visą laiką tegali pašvęsti tik kūrybai. Bet reikia pripažinti, kad menininkai nesėdi rankas nuleidę.

Antras bruožas šioje parodoje yra tas, kad prasiveržia tautinė sąvoka, nors ir nėra tokia, kaip tautinės dvasios rodiklis, bet neginčijamai ukrainiečiui tipinga. Anatole Kolomyets "Pieta" — religinė tema ir Jaroslawa Gerulak — "Zrada", taip pat religinė tema, technikos požiūriu labai skirtingi kūrinių, bet ir vienas ir antras tvirti. "Pieta" yra realistinis paveikslas, turtingo kolorito al. tapyba, o "Zrada" — abstraktinis.

A. Kolomyets kiti 9 kūrinių jau skirtinga tapybos technika atlikti. "Pieta" labai nuostabiai grafiško piešinio (dažų skutimo) priemonėmis atlikta su dideliu kruopštumu bei kompozicijos paprastumu. Antrasis Kolomyets gražus dekoratyvinis spalvotos anglies piešinys yra meistriškai atliktas. "Banduristas" ir "Hutsul" — abu aliejaus tapybos darbai charakteringi ukrainiečiams.

Jaroslawa Gerulak, jauna talentinga tapytoja, taip pat davė 10 kūrinių. Jos tapyba vienur yra pusiau, kitur visaiškai abstraktiška. Josios dramatinis, mistiškas kūrinys "Argus" perkelia žiūrovą į pasakų pasaulį, į kažkokias mistiškas katakombas tamsių niurių sienų bedugnę. Kontrastui prieš "Argus" yra josios "Vidurdienio atspindžiai" — liepsnojančios saulės spinduliuose prasiskleidžia giedri diena.

Liuboslav Hutsaliuk, kurio kūrinys "Turgaus stalas" puošia parodos katalogo viršelį, turi tik du darbus, dekoratyviškai įdomius.

Harasowska - Daczyszyn turi 10 realistinių peizažų ir natūrmortų, kurie yra patrauklūs gamtos mėgėjams. Josios "Ukrainietė mergaitė" gan geras, kaip tapybiniu, taip temos požiūriu darbas.

Kiti tapytojai — Christine Olensky ir Arcadia Olensky-Petryshyn turi po du darbus. Borys Patchowsky turi 4 grafikos darbus. Yuri Soloviy — vieną abstraktinį — "Laidotuves".

Du skulptoriai

Michail R. Urban triumfuoja su 10 skulptūros darbų. Išskyrus tris — terra-cotta galvutę, marmure galvutę ir "Celistą", — visi kiti lydintos geležies konstrukcinės kompozicijos, k. t. "Organiškos formos", "Konstrukcija III" ir kt. šaltkalvio menas. Tai naujoviška skulptūra, labai skirtinga nuo įprastinės ir kokia šiandien dažnai yra matoma avangardo parodose.

Konstantin Milonadis davė tris skulptūros darbus: vienas medžio skulptūra "Pradžia" ir du lydintos geležies abstraktiniai darbai.

M. R. Urban yra jaunas, energingas, daug žadęs menininkas. Jis, berods, studijuoja Meno institute.

Paroda gražiai sutvarkyta. Daro tikro muziejaus išpūdį. Geras apšvietimas, gerai išdėstyti kūrinių. Gale salės yra nuolatinė Čiurlionio Galerija su atskirais iš abiejų šonų įėjimais, kur tuo pačiu kartu galima ir ją pamatyti.

Čiurlionio Galerijos bendradarbiavimas su kitataučiais, atskleidžia platesnius horizontus.

Mūsų kolegų ukrainiečių meno paroda Č. G. turi atgarsio ir kitataučių spaudoje bei radijo valandėlėse. Parodą lanko įvairių kultūrinių įstaigų atstovai. Buvo vienas profesorius iš Meno instituto. Lituanistinės Mokyklos klasių mokiniai Jaunimo Centre turi geras progas tokias parodas pamatyti.

Paroda gausiai lankoma. Baigiasi birželio 1 d.

Valandos: šeštad. nuo 9 v. r. iki 9 v. v., sekm. nuo 12 iki 9 v. v. Kitom dienom nuo 6:30 iki 10 val. vakaro.

PRIMINIMAS

Navy Pier ruošama plataus masto dailės paroda. Yra už-

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 24, 1958

siregistravusių joje dalyvauti daugiau kaip 2,000. Kūriniais pristatyti skirtos trys dienos: birželio 1, 2 ir 3 d. Yra lietuvių, kurie toje parodoje dalyvaus. Darbus reikia nuvežti tiesiai į Navy Pier, nuo 9 v. ryto iki 5 v. vak. Paroda atidaroma birželio 14 d. Baigsis birželio 29 d.

Chicagos Meno institutas skiria premijų sumoje \$7,450, kurios bus išskirstytos už geriausius kūrinius. 50 atrinktų kūrinių vėliau bus išstatyta Meno institute šią vasarą.

Prie šios parodos surengimo prisidėjo Chicagos miestas. Jis užmoka už 2 savaitių nuomą Navy Pier ptalpas \$30,000, parūpina policijos apsaugą ir aptarnavimą. Šiais metais dailininkai parodoje dalyvauja nieko nemokėdami.

PAVASARINIS NAUJIENŲ PIKNIKAS

Š. m. birželio 15 d.
BUČO PARKE
Willow Springs, Ill.

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielų noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

NAUJAS TEPALAS

ir tabletės teikia naujos vilties kenčiantiems nuo reumatizmo ir artrito.

The Star Pharmacal kompanijos, Chicago, chemikas pagamino naują tepalą ir tablečių. Ši nauja kombinacija, žinoma vardais AMERPOL RUB ir AMERPOL TABLET, pripažinta labiausiai efektyvia, malšinant skausmus, kuriuos paprastai sukelia reumatizmas ir artritas.

Si nauja pasitvirtinusi kombinacija buvo išrasta paraudusiems, uždegimą turintiems sąnariams gydyti, patinimui sumažinti ir nutirpusių raumenų skausmui nušalinti nuostabiai greit ir su nuostabiais rezultatais. Prašykite vaistinėse. 98c. tepalas, \$3.50 tabletės.

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS (LITHUANIAN WORLD DIRECTORY)

paruoštas Aniceto Simučio

Tai didžiausias informacijų šaltinis apie Lietuvą ir lietuvius koks bet kada buvo išleistas lietuvių ir anglų kalbomis vienoje knygoje. Šis 464 puslapių veikalas yra pilnas informacijų apie Lietuvą, lietuvių kalbą, meną, literatūrą, muziką, sovietų okupaciją, deportacijas ir t. t. Jame surašyti keli tūkstančiai lietuvių kultūrininkų, laisvųjų profesijų narių, biznierių, parapijų, klubų, organizacijų, radijo valandų ir t. t. Stambus iliustruotas angliškais skyriais, liukšusis popieris, kieti viršeliai. Kaina—\$6.50. Tai kiekvienam lietuviui visuomenininkui reikalinga knyga. Nepaprastai puiki dovana tiek lietuviams, tiek lietuvių draugams kitataučiams.

Reikalaukite pas platintojus, arba užsakymus siųskite:

Mr. A. Simutis, 41 W. 82nd Street, New York 24, N. Y.

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSEJĖ PRASTAIS DANTIMIS,

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujoje knygoje.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.

Siųskite čekį ar Money Orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

MOKSLO ŽINIOS

PIRMA KARTA PAVYKO UŽMUŠTI VIRUS!

Viltis, kad bus išrasti vaistai nuo slogos, "kiaulytės" ir vėžio

Pirmą kartą pavyko išgydyti virų ligą antibiotikų pagalba, laboratoriniu būdu. Tai buvo žarnų bakterijos, kurias pavyko išgydyti nuo virų, tačiau ta kad ir maža pradžia teikia medicinos tyrinėtojams viltį, kad netolimoj ateity bus galima panašius būdu pagydyti nuo šalčio (slogų), influenzos, polio, pasiutligės, "kiaulykės", rauplių ir, gal būt, vėžio.

Dr. Luria, Urbanos un-to bakteriologas, yra vienas tų, kuris tiki, kad vėžį sukelia virai. "Tie vaistai, kurie pagydyt virų susirgimus, taip pat pagydyt ir vėžį", jis pareiškė. Iki šiol jokie vaistai dar nepajėgė išgydyti virų susirgimų. Dr. Luria ir jo bendradarbiai apkrėtė virais bakterijas, ir kai virai jau išbrovė į bakterijų vidų ir kol dar nepradėjo daugintis, bakterijų kultūros buvo paveiktos chloromicetinu, ir virų infekcija liovėsi! Kol kas viskas priklauso nuo laiko, sako Dr. Luria. Vaistai turi būti pavartoti ne vėliau, kaip per 10 minučių po to, kai virus įėjo į celę. Tatai žinoma dar nėra metodas virų ligoms gydyti, bet svarbu pats faktas, kad surasta, jog nuo chloromicetino virai gauna galą.

Virus sukelia vėžį?

Kalifornijos technologijos instituto virusų ekspertas Dr. Rubin paskelbė, kad jam patsisekė sukelti vėžį laboratoriniu būdu. Normalias viščiuko celes jis "iškiepijo" virusais, kurie buvo žinomi, kaip sukelia piktybines votis vištose, ir tikrai jo paties aktyvaizdoje sveiki viščiuko narveliai po savaitės laiko pavirto kanceriniais. Dr. Rubin tvirtina, kad tuo atradimu didėja viltis, kad bus galima išrasti skiepus bendrai prieš vėžį.

Iš kitos pusės, Dr. Luria iš Illinois un-to sako, kad piktybinių vočių sukelėjas nebus galima išgauti iš pacientų, kadangi tie virusai pasislepia celėse, patys pasiversdami genais, tad jų nebus galima izoliuoti, norint iš jų padaryti serumą, kaip iš polio virusų jau padaromas Salko serumas.

Vėžio virusas neužmuša celės, kaip tai daro polio virusas, bet jis įsiveržia į celės paveldimąjį mechanizmą ir pats pasidaro genetinės informacijos dalis, sako Dr. Rubin. Sėdėdamas celės paveldėjimo mechanizme toks vėžio virusas duoda melagingą informaciją ir kai celė dalinasi į dvi naujas celes, ji padaro klaidą ir tą melagingą informaciją perduoda savo padaliniams. Ta klaida juo tolyn, juo siekia gilyn ir išsivysto į vėžį.

Robert Ting, Dr. Luria bendradarbis, tačiau patyrė, kad tokio viruso apsestas celės

"Gerasis kareivis Šveikas" — opera

Nemirtingasis Jaroslavo Hašeko charakteris "kareivėlis Šveikas" naujausiai pasidarė net operos herojum. Amerikietis kompozitorius Robert Kurka, miręs nuo leukemijos pereiną gruodžio mėnesį vos 35 metų amž., spėjo prieš pat mirtį baigti solistų partijas ir 350 psl. orkestraciją bei raudonu pieštuku nužymėti savo idėjas dėl instrumentacijos. Operai tekstą paruošė Lewis Allan.

Ši 2 aktų opera pirmą kartą statyta New York City Center pereiną mėnesį. Tai iš paviršiaus linksma opera ir daug juoko, bet, giliau pažvelgus, esama apščiai kartelio ir nusi-vylymo, ne veikalu, bet vaizduojamu gyvenimu. Šveikas, kurs viską priima natūraliai ir linksmi, kaip smulkius malonumus, taip didelius nemalonumus ir skriaudas, yra nemirštamas pavyzdys to "geraširdžio kvailelio", ant kurio visi "geresnieji" šunes karia, bet galų gale iš jo ne jie, o jis iš jų visų juokiasi.

Allano libreto yra iš novelės atrankioti ir nuosekliai sugrupuoti eilė Šveiko nuotykių ir trumpų epizodų, kurie prarieda per sceną kaip filme. Muzika paremta daugiausia pučiamaisiais instrumentais, kas operai teikia dar labiau ironiško efekto. Paskutinėje scenoje jaudinančiai gražus kareivių choras.

Tikra tiesa

Mokytojas klausia klasės: Pasakykite, ko dar nebuvo pereiname šimtmeityje?

— Telefono, elektros, lėktuvų, aiškina mokiniai, ir nutyla.

— Kos dar nebuvo?

— Manes, atsakė atsistojęs Petriukas.

veikiant antibiotiku chloromicetinu, jos nebepasidarė kanceringos.

Vyno legenda

Trys taurės vyno nuramina visus, o didesnis taurių kiekis išblaško tūkstantį rūpesčių, — sako viena senoviška kiniečių dainelė. Seniausios kiniečių legendos sako, kad vynas buvo sutvertas žmonių negerovėms nuskandinti. Pirmąjį vyną Kinijoje išradusi mergaitė Yi Tieh, buvusi imperatoriaus Ju meilužė prieš 4,000 metų. Kai Kinijos upėms išsiliejus dideli tvanai pridarė Kinijai didelių nuostolių ir imperatorius Ju, grįžęs iš potvynių inspekcijos, buvo toks suvargęs ir nelaimingas, jog padėjęs į šalį lazdeles ir dubenį su ry-

žiais, atsisakė valgyti, Yi Tieh kitame kambary pastatė indą su savo darbo vynu, kurio kvapas buvo toks viliojantis, kad imperatorius liepė jam paduoti paragauti, ir nuo to laiko vynas pasidarė karališkasis gėrimas.

Nuo tų laikų Kinijoje tebėra paprotys, kai tik gimsta mergaitė, tėvai tuojau padaro didelį indą vyno ir tą indą su vynu pakasa ir laiko, kol mergaitė užauga ir išteka. Toksai vynas vadinamas "šam-šu" arba "rausvos mergelės vynas" ir geriamas per dukters vestuves.

REMKITE TUOS BIZNTERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

CONSTRUCTION & HOME SERVICE Lietuvių Statybininkų Sambūris

2618 West 71st Street

Chicago 29, Illinois

PROspect 8-4268 — PROspect 8-4269

V. ŠIMKUS

Gen. kontraktorius, naujų namų statyba, įvairūs remontai.

TERminal 9-5531

K. BUTKUS

Namų pagerinimas, aluminijaus ir stiklų durys, langai, jų stogeliai, tvoros ir kita.

PROspect 8-2781

J. RAUDONIS

Cemento darbai.

HUdson 7-4086

V. VAITEKŪNAS

Dažymas, dekoravimas iš lauko ir vidaus.

PROspect 8-2215

A. STANČIAUSKAS

Šiluma, oro vėsintuvai ir skardos darbai.

OLympic 2-6752

F. KAIRIS

Vandentiekis ir kanalizacija.

VIrginia 7-3033

Raštinė atdara pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9; šeštad. nuo 9 iki 2.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos suodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6245 SOUTH WESTERN AVE

CHICAGO 36, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.

4559 SOUTH PAULINA STREET

CHICAGO, ILLINOIS

YARds 7-0143

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

CHICAGO 32, ILLINOIS

LAfayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

CLiffsides 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT

CICERO 50, ILLINOIS

TOwnhall 3-3131-2

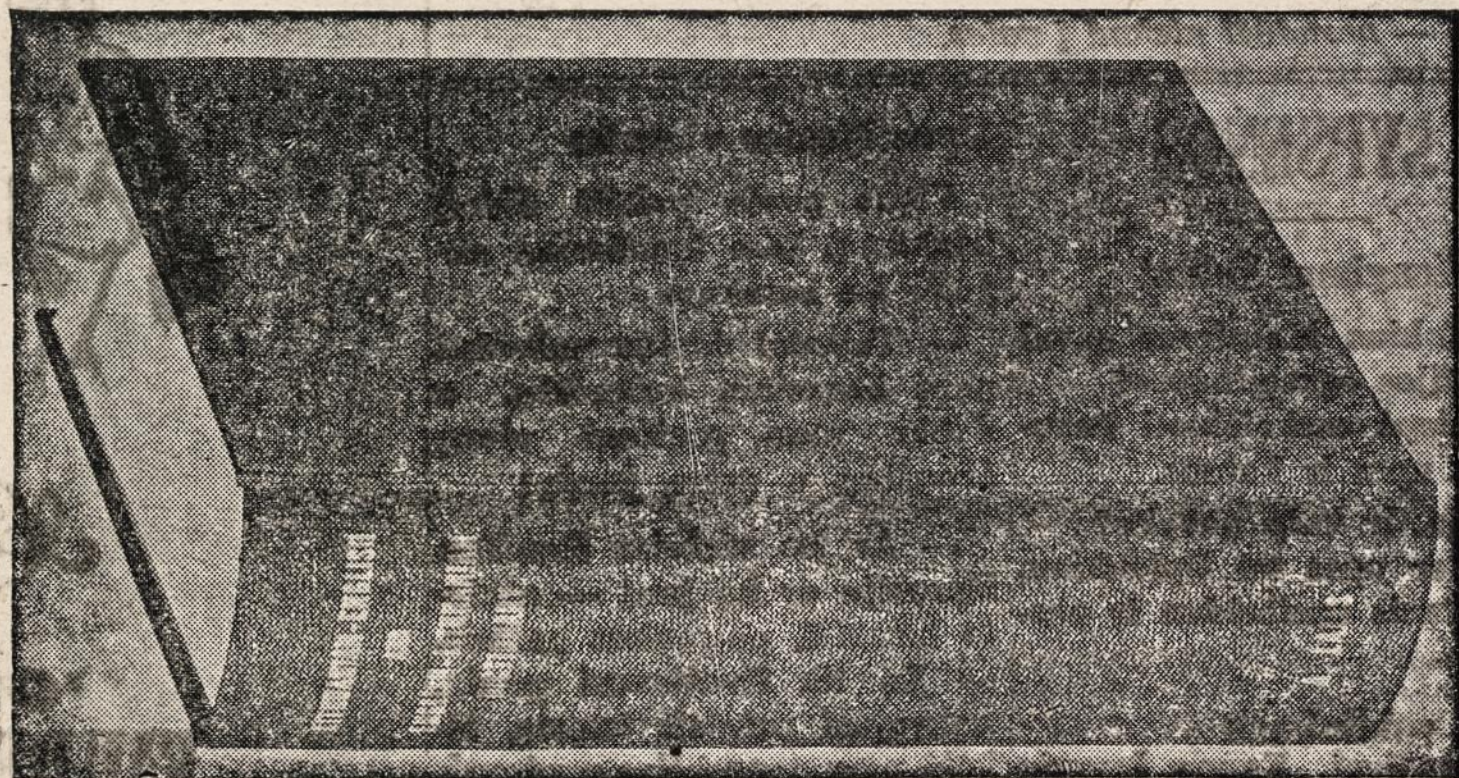
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

HAymarket 1-2028

GERIAUSIAS ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS

A. Lelio Angliškai-lietuviškas ir Lietuviškai-angliškas žodynas yra plačiausios apimties ir praktiškiausias iš visų iki šio išėjusių žodynų.

Kito tokio plataus ir išsamaus žodyno artimu laiku nematoma išleisti. 1256 pusl. Abi dalys vienoje knygoje. Pistas stipriuose kietuose viršeliuose kainą \$11.

Siųskite čekį arba money orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

Nutilo pasakos ir godos, kapuose snaudžia milžinai,
bet aš ne jų istorijas čionai
tarp kitko nurašysiu,
ne mūsų protėvių dievams, ne garbei mylimos šaukiuos aš
dainiaus, kad jis man

skubiai atneštų auksinę lyrą,
kurios garsais, paveręs širdis, skambėčiau žemėj amžinai, —
ak, ne!..

Akis išdeginę vaizdų vaizdai, tebešaukią atsiminimai,
kaip audroj paukščiai išblaškyti,
tik jie mane visur lydės;
tik jie lydės per eilę metų,
lydės purve, tarp plieno ratų,
lydės keliuos, lydės laukuos,
lydės per šalį, kur mirtis tebeskambėjo savo tonais,
kur jūroj žūstančius laivus, vadų įsakymų klausą,
tebevairavo mirę kapitoniai...

Jie ves jums kalnų ramybėn, kur amžinieji saulės sostai tar-
tum į spektrą tebekyla,
kur žalsvos žvaigždės naktimis sužvilga dangiškoj karūnoj,
kur rūšcios nežabotos vėtros, ilgais aplaužytais sparnais, tar-
tum žirgai bedugnėn griūna.

Tik ten aš sau paguodą rasiu, ten atnašausiu aš, mėsuios, ko-
vosiu ten aš su audra,

kuri, nubloškus į daubas, mane letargiškai migdys,
kuri užsups žiemos karste ligi pavasario dienos,
ligi gamtos prisikėlimo,
kuomet grįžtas širdies plakimas, ar dangiškasis apreiškimas
man iš šaltos akmens uolos
iššauks paveikslą mylimos.

Aš ten jam sielą išpažinsiu, maldausiu jį neapleist manęs,
bet jis nuskris man nuo širdies
ir išsilies į mėnuosienas,
o aš vėl palikęs vienas
eisiu iš prieglobsčio žiemos...

Eisiu pavasario keliais, eisiu per sutemas dievų, per naktį,
gruodą, —

tenai, tenai, kur veda mus, kur veda mus visi keliai
į šalį amžinos paguodos.

Rytais aš sveikinsiu aušrinę, vakarais garbinsiu žvaigždes,
o beklausą varpų giesmės,
šauksiu naujagimio ryksme,
alsuosiu miško ūžime,
švelniausioj motinos lopšinėj,
bei kažkur glūdančių, tamsių verpetų sūkuriuos,
arba žalių, pavasariais ištvinstančių, laukų gyvai alsuojančioj
ir harmoningoje grandinėj.

Ir supsiu taip nuolat pasaulį, lydėsiu taip kartas nuolat;
prisikėlimą nešdamas, ar pražūtin artėdamas,
slinksiu pirmyn aš ir pirmyn: tartum banga per marių gylį...
Tikslas — nesudūžt niekad į uolas.

ŠYPSENOS

Neperžengiami kalnai

— Kokius klausimus gavai
geografijos egzaminuose?
— Liepė suskaičiuoti Pran-
cūzijos upes ir kalnus.
— Na, ir kaip pavyko?
— Per upes tai išplaukiau,
bet kalnais apsibridau ir per-
virtau.

Geras vaidinimas

Šventadienį Kaune žmonės
būriais renkasi į bažnyčią.
Vienas sovietų karininkas ty-
čia ar nežinodamas klausia
prie bažnyčios durų:
— Kas ten vyksta? Vaidini-
mas? Ar geras?
— Tur būt, geras, nes vaidi-
namas jau 2000 metų, — atsa-
kė paklaustasis.

Išprotėjusios viešnios

Viena ponja pakėlė didelį
triukšmą, kam kambarinė su-
keitė jos batukus:

— Tamstai daviau nušveisti
porą bronzinių kurpaičių, o
dabar man gražinai vieną
bronzinę, o antrą juodą!

— Ar tos viešnios šiandien
išprotėjo ar ką jau! — atkir-
to tarnaitė, patraukus pečiais.
— Ką tik išvažiavusi ponja,
nakvojusi priešais tamstą, iš-
kėlė man tas pačias pretenzi-
jas!

Nedraugiška

— Klausyk, Jonai, pasko-
link 50 dolerių, turiu sumokėt
skolą...

— Netikėjau, kad tu toks!
Skolini iš draugo ir atiduodi
visai svetimam!

Keista, bet faktas

Televizijos pavojus

Aldous Huxley, žymus anglų
rašytojas, kurs knygoje "A
Brave New World" prieš 27
metus jau pranašavo, kaip dik-
tatoriai pasinaudos mokslo išra-
dimais žmonėms pajungti, nau-
jausiai perspėjo prieš gresiantį
tikrą pavojų, kur per televizi-
ją bandoma paveikti žmogaus
pasąmonę.

Šiuo metu Kalifornijoje gyve-
nęs Huxley, kalbėdamas 13 sa-
vaičių ABC televizijos serijoje,
pavadintoje "Survival and Free-
dom", diskutavo naują skelbi-
mų techniką, kurią kai kurios
firmos jau pradeda naudoti, no-
rėdamos publikai sėkmingiau
įpiršti savo prekes. Tai yra bū-
das pasiekti žmogaus pasąmo-
nį jam pačiam to neįsivaizduojant!

Ta technika yra tokia, kad
televizija leidžia kurios nors
firmos skelbimą per tele-
vizijos ekraną taip tankiai, jog
žiūrovo akys nespėja pasekti ir,
atrodo, nieko nemato. Sakysim,
žiūri į kokio nors Jack Benny
krečiamus juokus, o tuo tarpu
televizijos ekranas tau į pasą-
monę kalte kala įkalbinėjimą,
kad "pirk tokį ir tokį muilą",
arba balsuok už tokį ir tokį as-
menį į prezidentus".

Huxley pasakė, kad kol kas
tos rūšies garsinimai dar nėra
pavojingi, bet yra visi daviniai,
kad pagunda televiziją piktnau-
doti bus labai didelė.

Huxley buvo paklaustas, ar
tai reiškia, kad balsuojant gali-

būti per televiziją paveikti bal-
suoti už asmenį visai patys ne-
jausdami, kad yra paveikti?

— Taip, atsakė Huxley, — ir
čia glūdi didysis pavojus, nes
žmonės gali būti paveikiami pa-
tys to nėjausdami, taigi nega-
lėdami laisvai pasirinkti, nau-
dodamiesi savo protu. Tuo
būdu gali būti paversta gryna
nesąmone visa demokratinė pro-
cedūra, kuri yra paremta žmo-
nių sąmoningu pasirinkimu,
naudojantis racionalių protu".

Persodino liaukas

Du Harvardo tyrinėtojai pa-
darė didelį žingsnį pakeliui į
"amžiną jaunatvę". Dr. So-
mers Sturgis, Harvardo un-to
ginekologijos profesorius, pra-
nešė apie sėkmingą liaukos
perkėlimą iš vieno gyvulio į
kitą. Iš vienos beždžionės pa-
imta ovarinio audinio gabalas
ir priaugintas visai kitos rū-
šies beždžionei, kuri gyvena
jau 7 mėn. po operacijos ir,
atrodo, kad priskiepytoji liau-
ka gamina šiai beždžionei ly-
tinius hormonus. Eksperimen-
tas padidinas viltį, kad bus
galima atnaujinti senus ir ne-
sveikus žmogaus audinius sko-
linitais audiniais. Bet Harvar-
do mokslininkai dar nedrįstą
daryti bandymus su žmonė-
mis.

F&M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALUMET 5-9833

EAU DE COLOGNE

VISADA ČIA

kiekvieną metų ir kiekviena proga,
kai elegantiška išvaizda ir asmenišką
žavumą, darniai sujungti pabrėžia
kultūringos moters tipą.